

MONITORING EU europoslance Hynka Fajmona

KVĚTEN / ČERVEN 2007

PETRA KUCHYŇKOVÁ, ONDŘEJ KRUTÍLEK, IVETA FRÍZLOVÁ

CENTRUM PRO STUDIUM DEMOKRACIE A KULTURY

BRNO 2007

CENTRUM PRO STUDIUM DEMOKRACIE A KULTURY (CDK)

- nezávislá, nezisková vzdělávací a kulturní organizace založená ve formě občanského sdružení v srpnu 1993 v Brně
- navazuje na některé starší iniciativy, jež souvisejí s rozvojem nezávislých aktivit a vydáváním samizdatových časopisů před listopadem 1989

Činnost

- publikační a vydavatelská činnost (od založení CDK přes 200 vydaných knih)
- vydávání periodik *Revue Politika* (nástupce někdejší *Revue Proglas*) a *Proglas* (nástupce časopisu *Teologie & Společnost*)
- odborný servis různým složkám veřejné správy
- pořádání přednášek, seminářů a konferencí

Struktura CDK

CDK se člení na dva relativně svébytné, přesto však vzájemně intenzivně komunikující instituty: **Institut pro politiku a kulturu (IPK)** a **Institut křesťanských studií (IKS)**. Vedle obou institutů provozuje také vlastní nakladatelství a typografické studio. Vrcholným řídicím orgánem je Rada CDK, jejíž rozhodnutí realizuje výkonný ředitel.

Personální složení Rady CDK

Prof. PhDr. Petr Fiala, Ph.D.	předseda CDK
Ing. Zdeněk Granát	finanční ředitel CDK a jednatel
doc. PhDr. Jiří Hanuš, Ph.D.	ředitel IKS a jednatel
František Mikš	ředitel IPK a jednatel
PhDr. Stanislav Balík, Ph.D.	výkonný ředitel CDK

Kontakt

Centrum pro studium demokracie a kultury (CDK)

Venhudova 17, 614 00 Brno, Česká republika

cdk@cdk.cz, tel.: 545 213 862, mobil: 775 570 801, www.cdk.cz

INSTITUT PRO POLITIKU A KULTURU (IPK)

Činnost

- vydávání *Revue Politika*
- vydávání knih z oblasti společenských věd
- pořádání konferencí, seminářů a přednášek
- analýza evropské legislativy a politiky
- podpora demokracie v zemích s nedemokratickou minulostí

Revue Politika

- exkluzivní pravicový měsíčník pro politiku, společnost a kulturu vycházející nepřetržitě již osmnáctým rokem
- podává neotřelý, fundovaný a realistický pohled na dění u nás i v zahraničí
- nabízí komentáře, analýzy a eseje nejlepších českých autorů (politologů, historiků, sociologů, ekonomů, právníků a publicistů) a nejzajímavější překlady z prestižních zahraničních časopisů
- pravidelně informuje o knižních novinkách týkajících se politiky a všeho, co s ní souvisí
- UKÁZKOVÉ ČÍSLO ZDARMA!

Konference, semináře a přednášky

IPK pořádá – samostatně či v součinnosti s některou z akademických nebo neziskových institucí a nadací – odborné konference, semináře či přednášky. Našimi nejčastějšími partnery jsou Filozofická fakulta, Fakulta sociálních studií a Mezinárodní politologický ústav Masarykovy univerzity a Ústav pro soudobé dějiny AV ČR.

Analytická činnost

- IPK má vytvořenu síť kontaktů na kvalitní a erudované právníky, politology, ekonomy a další odborníky, která umožňuje zajistit vypracování odborných analýz a návrhů zákonů téměř na jakékoli téma
- IPK zprostředkovává vazbu mezi politickou reprezentací a akademickým prostředím
- od roku 2002 IPK příležitostně vypracovává odborné analýzy a návrhy zákonů pro Poslaneckou sněmovnu Parlamentu ČR

Analýza a monitoring EU

V roce 2004 v rámci IPK vzniklo z iniciativy poslance Evropského parlamentu Hynka Fajmona (EPP-ED/ODS) oddělení pro analýzu evropské legislativy a politiky, jehož posláním je:

- zajišťování pravidelného měsíčního monitoringu evropské legislativy
- provádění analýz vybraných legislativních problémů
- pravidelné zprostředkovávání výsledků práce prostřednictvím médií

Spolupráce s EPP-ED

Od roku 2003 IPK spolupracuje s poslaneckou frakcí EPP-ED v Evropském parlamentu. V rámci této spolupráce:

- organizuje konference na nejručnější společensko-politická témata (např. perspektivy EU, cesta České republiky do EU)
- vydává odborné publikace (např. sborník *Cesta České republiky do Evropské unie*)
- zajišťuje vydávání informačních brožur seznamujících širokou veřejnost s problematikou EU (např. *Co byste měli vědět o Evropském parlamentu, Evropská unie a vaše město/obec, Čeští zemědělci a Společná zemědělská politika Evropské unie*)
- vydává přílohy časopisu *Revue Politika* (např. *EPP-ED a evropská politika, EPP-ED a evropská ústava, EPP-ED po rozšíření EU, EPP-ED a liberalizace světového obchodu, EU a její východní sousedé*)

Součástí *Revue Politika* je i rubrika Evropské stránky, kde jsou prezentovány komentáře, analýzy a překlady zahraničních článků týkající se problémů projektu evropské integrace.

Podpora procesů demokratizace

IPK realizuje zahraniční projekty, v jejichž rámci se snaží podporovat procesy demokratizace v zemích, které mají aktuální zkušenost s nedemokratickým režimem. Pro tyto projekty hledá finanční podporu jak u zahraničních, tak i u domácích organizací a institucí.

- v letech 2004–2005 se uskutečnil projekt „Democratic Institution Building Process in Transition – Lessons from the Czech Republic“ zaměřený na podporu demokratizačních procesů v Iráku
- v roce 2006 proběhl projekt „Jak končí starý režim a začíná nový; čeho se vyvarovat a co podpořit?“ zaměřený na podporu demokratizace na Ukrajině

Personální složení IPK

František Mikš	ředitel
PhDr. Stanislav Balík, Ph.D.	odborný pracovník
Mgr. Kateřina Hloušková	odborný pracovník
PhDr. Pavel Pšeja, Ph.D.	odborný pracovník
Mgr. Petra Kuchyňková	analytik
Mgr. Ondřej Krutílek	analytik
Bc. Iveta Frízlová	analytik-asistent

Kontakt

Institut pro politiku a kulturu (IPK)
Centra pro studium demokracie a kultury (CDK)
Venhudova 17, 614 00 Brno, Česká republika
ipk@cdk.cz, tel.: 545 213 862, mobil: 775 570 805
www.cdk.cz/ipk

PROFILY AUTORŮ

Mgr. Petra Kuchyňková

V CDK působí jako analytička evropské legislativy od září 2004. Vystudovala obor mezinárodní vztahy a evropská studia na Fakultě sociálních studií Masarykovy univerzity, kde v současnosti postgraduálně studuje obor politologie se zaměřením na mezinárodní vztahy. V rámci své odborné činnosti se věnuje především aktuálnímu dění v Evropské unii, společné zemědělské politice Evropské unie a východní dimenzi vnější politiky Evropské unie. K oblastem jejího odborného zájmu náleží též otázky současné ruské zahraniční politiky se zaměřením na rozvoj vztahu Rusko – Evropská unie.

Mgr. Ondřej Krutílek

V CDK působí jako analytik evropské legislativy a redaktor od září 2004. Od ledna 2005 výkonný redaktor *Revue Politika*. Vystudoval magisterský program mezinárodní vztahy a evropská studia a bakalářský program politologie na Fakultě sociálních studií Masarykovy univerzity, kde v současnosti postgraduálně studuje politologii se zaměřením na evropská studia. Autor řady odborných textů. Pravidelně publikuje v tištěných médiích.

Bc. Iveta Frízlová

V CDK působí jako analytik-asistent. Vystudovala bakalářský program anglický jazyk a literatura na Filozofické fakultě Masarykovy univerzity. Na Fakultě sociálních studií MU v současnosti studuje bakalářský program politologie a mezinárodní vztahy a navazující magisterský program evropská studia.

Navštivte
internetové stránky
www.hynekfajmon.cz

HYNEKFAJMON

POSLANEC EVROPSKÉHO PARLAMENTU ZA ODS

OBSAH

Executive summary	6	2.2 Euro a Pakt stability a růstu	19
I. Projednávaná legislativa (vybrané oblasti)	12	2.3 Justice a vnitro	21
1.1 Evropský parlament	12	Zařazení Europolu do institucionální struktury EU a komunitarizace v oblasti trestního práva	21
Vysoké ceny mezinárodního roamingu	12	2.4 Vnější vztahy a další rozšiřování EU	22
Zdanění alkoholu	12	Srbsko	22
Liberalizace poštovních služeb	13	Summit EU-Japonsko, EU-Kanada	22
Třetí železniční balík	13	2.5 Zemědělství	23
1.2 Komise	14	Ekologické zemědělství v EU	23
Společný konsolidovaný základ podnikové daně	14	Notifikace českého Programu rozvoje venkova pro roky 2007–2013	24
Silniční balík	15	Schválení reformy sektoru ovoce a zeleniny	25
Česko a trh s emisními povolenkami	15	Zjednodušení cross-compliance a tržních řádů	25
Financování vodohospodářských projektů v České republice	16	III. Přehled klíčových hlasování EP a hlasování skupiny ODS v EP	27
Návrh směrnice upravující bezpečnostní standardy v oblasti darování orgánů	16	IV. Slovníček	28
II. Aktuální problémy	18	V. Schémata rozhodovacích procedur	30
2.1 Budoucnost EU – Jednání o euroústavě	18	Schéma konzultační procedury	30
		Schéma procedury spolupráce	31
		Schéma spolurozhodovací procedury	32
		Schéma rozpočtové procedury	33

EXECUTIVE SUMMARY

I. PROJEDNÁVANÁ LEGISLATIVA (VYBRANÉ OBLASTI)

1.1 Evropský parlament

Vysoké ceny mezinárodního roamingu

- Plénium Evropského parlamentu 23. května schválilo předběžnou dohodu, jíž evropští poslanci dosáhli několik dní předtím s Radou (podrobně jsme o tom informovali v předcházejícím monitoringu). Výsledkem je výrazné snížení roamingových cen, nicméně za cenu očekávaných negativních ekonomických dopadů jak na samotné operátory, tak i (potenciálně) na samotné koncové zákazníky.

Obsah

- Přijaté nařízení bude platit tři roky a ceny roamingu se sníží postupně ve třech krocích. Zákazníci, nerozhodnou-li se jinak, získají tzv. eurotarif nejpozději po třech měsících automaticky.

Reakce aktérů a sporné body

- Na definitivní schválení kompromisu EP a Rady, na jehož vyjednání se výrazně podílelo i německé předsednictví, reagovali všichni zainteresovaní aktéři. Většina z nich jej přivítala. Naopak významní operátoři sdružení v Asociaci GSM (GSMA) a cílové turistické země označili přijaté „stropy“ za nízké, resp. snižující jejich tržby.
- Ukazuje se, že cílem regulace bylo spíše „přiblížení Unie občanům“ než samotné meritum věci, popř. racionální zásah tam, kde se neosvědčily tržní mechanismy.

Další vývoj

- Přestože Komise, EP i Rada předpokládají, že až po třech letech platnost nařízení vyprší, nebude už podobné úpravy třeba, dosavadní zkušenost z podobných kauz hovoří o opaku.

Zdanění alkoholu

- Plénium EP 23. května odmítlo návrh Komise zvýšit minimální spotřební daně na alkohol a vrátilo návrh k dalšímu projednání do Výboru pro hospodářské a měnové záležitosti. Ten se

však již v dubnu vyjádřil podobně jako plénium.

Sporné body

- Návrh Komise nejenže nemá podporu v Radě (ČR jej na podzim 2006 vetovala), ale ani v EP. Důvodem je nejen silný tlak výrobců alkoholu, ale i fakt, že návrh přistupuje k různým druhům alkoholu různě – a tudíž požaduje i různé zvýšení minimálních sazeb spotřební daně.

Další vývoj

- V současnosti je projednávání návrhu zablokováno, protože vrácením návrhu do výboru EP fakticky nevydal své stanovisko, což má za následek, že Rada nemůže s návrhem prozatím nakládat.

Liberalizace poštovních služeb

- V průběhu května a června se zintenzívnila již dříve zahájená debata o liberalizaci poštovních služeb. Dosavadní vývoj ukazuje, že zamýšlené otevření poštovních služeb konkurenci do roku 2009 patrně realizováno nebude z důvodu odporu velké části evropských poslanců i samotných poštovních operátorů, zejména pak ve Francii, Belgii, Lucembursku, Itálii, Španělsku, Řecku, Polsku či Maďarsku.

Sporné body

- Debata se vede nejen o samotné liberalizaci, ale i o tom, jak zajistit, aby tzv. univerzální služba byla dostupná i po otevření trhu.
- Výbor EP pro dopravu 4. června navrhl, aby liberalizace byla odložena o dva roky na 31. prosince 2010 s možností prodloužení této lhůty o další dva roky pro nové členské státy a/nebo země se složitou topografií (např. Řecko). Pokud jde o závazek univerzální služby, Komise by měla jednoznačně určit, jak počítat náklady na její zajištění, aby bylo možno „ohlídat“, zda je nebo není narušena konkurence.

Další vývoj

- 18. června se očekávalo hlasování v příslušném výboru, ve dnech 9.–12. července i v plénu EP. Evropští poslanci však k návrhu předložili přes 600 pozměňovacích návrhů a z „technických“ důvodů bylo hlasování odloženo až (nejdříve) na září.

Třetí železniční balík

- 5. června se konalo zasedání dohodovacího výboru mezi EP a Radou stran tzv. třetího železničního balíku. Ze tří návrhů se jako nejkontroverznější ukázal být ten, jenž se dotýká práv cestujících.

Sporné body

- Předmětem sporu je především to, zda by se daná norma měla vztahovat na všechny cestující, nebo jen na ty, kteří využívají mezinárodních linek. Pro první z variant je EP, pro druhou Rada, obávající se zvýšení nákladů jednotlivých železničních přepravníků. Daná norma by totiž mj. zavedla kompenzace za zpoždění.

Další vývoj

- Dohodovací výbor na svém zasedání k žádnému závěru prozatím nedospěl. V následujícím období se očekává, že Rada a EP povedou vyjednávání jen v písemné podobě.

1.2 Komise

Společný konsolidovaný základ podnikové daně

- V průběhu května a června se zintenzívnily debaty o společném konsolidovaném základu podnikové daně (CCCTB).

Legislativní pozadí a obsah návrhu

- O celé kauze jsme podrobně informovali v předcházejícím monitoringu. Nejvýraznější změnou je očekávané „rozvolnění“ doposud předpokládaného časového harmonogramu, a to především z důvodu kontroverzí, jež zamýšlené opatření vyvolává.

Sporné body

- Nejdiskutovanější otázkou související s CCCTB bylo v květnu a červnu to, zda by se nový režim měl uplatňovat automaticky na všechny podniky, nebo jen na ty, které se pro něj rozhodnou.
- Z hlediska jednotlivých členských států, zvláště těch, jejichž daňová zátěž je v porovnání s jinými celkově nižší, se v tuto chvíli jako nejlepší řešení jeví zachování statu quo.

Další vývoj

- V současnosti nelze říci, jaké řešení nakonec převáží, nota bene když neexistuje ani elementární shoda stran samotného CCCTB. Z dlouhodobého hlediska lze ovšem předpokládat, že tendence typu snah o zavedení CCCTB budou v rámci EU posilovat.

Silniční balík

- Komise 23. května zveřejnila tzv. silniční balík, soubor legislativních novelizací, jež by měly zpřehlednit právní stav na poli silniční dopravy.

Obsah návrhu

- Balík obsahuje návrhy na změny nařízení (881/92, 684/92, 3118/93 a 12/98) i směrnic (96/26 a 98/76). Dané normy se týkají jak otázek souvisejících s přístupem na trh EU (resp. trhy jednotlivých členských států) v oblasti nákladní a autobusové dopravy, tak otázky přidělování příslušných licencí.

Sporné body

- Nejspornější položkou bude jednoznačně tzv. kabotáž, tedy provozování vnitrostátní nákladní silniční přepravy operátory z jiných členských států EU. V současnosti je kabotáž povolena pouze na bázi „dočasnosti“.
- Zpřísnění se patrně dotkne i všech zainteresovaných subjektů, které se podílejí na udělování licencí jednotlivým operátorům a kontroly jejich dodržování. Na druhou stranu by se měla zjednodušit procedura autorizace linek mezinárodní autobusové dopravy.
- Obecně platí, že uvedené kroky nelze zaměňovat s liberalizací sektoru.

Další vývoj

- Zainteresovaní aktéři se budou návrhy meritorně zabývat až po letních prázdninách. Mezitím existuje prostor pro ty, jichž se jejich projednávání týká, nasměrovat legislativní proces adekvátním směrem.

Česko a trh s emisními povolenkami

- Vláda ČR 25. května rozhodla, že zažaluje Komisi za 14,8% snížení objemu přidělených emisních povolenek na období let 2008–2012.

Pozadí

- ČR ve svém Národním alokačním plánu žádala povolenky o objemu ve výši 101,9 mil. tun C 2, zatímco Komise a konci března schválila jen 86,8 mil. tun.

Sporné body

- Česká strana žalobu obhájí tím, že v následujícím období očekává růst ekonomiky a tudíž i zvýšení její energetické náročnosti. To je v kontrastu s logikou uvažování Komise, která naopak argumentuje tím, že v předcházejícím období měla ČR povolenek nadbytek, jejich tržní cena byla nízká a tudíž nemotivovala dotčené subjekty ke snižování emisí.

- Z „vnitrounijního“ hlediska je argumentem proti Komisi fakt, že ČR sice zdaleka není jedinou zemí, již byl objem jejího alokačního plánu snížen (pouze plány Francie, Velké Británie a Slovinska byla Komisí schváleny bez výhrad), nicméně ze srovnání alokačních plánů starých a nových členských zemí vyplývá, že právě novým členům byly plány poníženy (percentuelně) o větší objemy.

Reakce aktérů a další vývoj

- Žalobu na Komisi podalo již dříve Slovensko (za podpory Finska a Lotyšska). ČR následovalo Polsko a patrně tak učiní i Maďarsko.

Financování vodohospodářských projektů v ČR

- Ministr životního prostředí ČR získal 5. června od vlády mandát k vyjednávání s Komisí stran financování českých vodohospodářských projektů. Cílem je dosáhnout stavu, kdy bude možné splnit závazky, které pro ČR vyplývají z přístupové smlouvy (vybudování čistíren odpadních vod v obcích nad 2 tis. obyvatel do konce roku 2010).

Pozadí a sporné body

- Jádrem sporu tkví v tom, že české subjekty požadovaly a požadují na splnění finančně náročných závazků prostředky z Kohezního fondu, ale Komise (DG pro regionální politiku) jejich žádosti prozatím neakceptovala s odůvodněním, že obce musejí zkrátit dobu platnosti smluv, které mají uzavřeny s provozovateli vodohospodářské infrastruktury na 25 a více let, a splnit další podmínky.

Další vývoj

- V době přípravy monitoringu nebyly známy žádné informace, jež by hovořily o jakémkoli věcném posunu, ať již kterýmkoli směrem.

Návrh směrnice upravující bezpečnostní standardy v oblasti darování orgánů

- 29. května přijala Komise sdělení, ve kterém oznamuje přípravu nové legislativy, která by měla stanovit společná pravidla upravující podmínky a bezpečnostní standardy týkající se citlivé oblasti dárcovství orgánů v EU.

Obsah sdělení a plánované inovace

- Zpráva konstatuje poměrně výrazné rozdíly mezi jednotlivými členskými státy pokud jde o podíl dárců na milion obyvatel, vyplývá z ní, že největší podíl dárců orgánů je ve Španělsku (téměř 35 dárců na milion obyvatel), nejméně

naopak v Rumunsku (méně než jeden dárců na milion obyvatel).

- Komise plánuje vytvoření jakéhosi centrálního kontrolního orgánu, který by měl za úkol ustavit příslušné kvalitativní a bezpečnostní standardy a podmínky pro darování orgánů, stejně jako bdít nad zajištěním příslušných podmínek uchování a transportu darovaných orgánů a také motivovat státy, které se v této oblasti potýkají s jakýmkoli problémy, ke zlepšení situace.

II. AKTUÁLNÍ PROBLÉMY

2.1 Budoucnost EU – Jednání o euroústavě

- Německé předsednictví finalizuje přípravy na nadcházející summit Evropské rady 21.–22. června 2007 a snaží se dosáhnout konsensu, který by přijaly všechny členské státy.
- Na summitu bude představen rozvrh příprav institucionální reformy, sporné body nebo ty, na kterých se členové shodnou. Nová podoba textu bude pravděpodobně přijata v době portugalského předsednictví, které začne v červenci tohoto roku a jeho premiér José Sócrates souhlasí s návrhem francouzského prezidenta Nicolase Sarkozyho smlouvu „zeštíhlit“. Portugalsko však prohlásilo, že po členských státech bude chtít prohlášení, že jsou na červnovém summitu ochotny jednat.

Postoj Parlamentu

- Poslanci států, které původní text euroústavy ratifikovaly, se shodují na tom, že nejsou ochotni podpořit málo ambiciózní text a německý socialista Jo Leinen, předseda Výboru pro ústavní záležitosti, tvrdí, že EP je proti „osekané“ mini smlouvě. Připouští ale možnost „přebalení“ některých částí textu. Parlament se k textu nové smlouvy vyjádří, ale jeho stanovisko není závazné. Budou to národní vlády a parlamenty, které text schválí. V současnosti mezi nejpalcivější otázky textu patří nově navržené vážení hlasů v Radě, proti němuž stojí Polsko a rozšíření oblastí hlasování kvalifikovanou většinou. Předseda EP varuje, že se EU ocitne v politické krizi, pokud Polsko zastaví další jednání. Polsko se brání tvrzením, že nově navržený systém hlasování dvojí většinou (55 % členských států a současně 65 % populace EU) povede k oslabení jednotlivých států a posílí vliv těch velkých (Německa).

2.2 Euro a Pakt stability a růstu

Hodnocení konvergenčního programu ČR

- Jednu z nejvíce medializovaných zpráv týkajících se ČR v EU ve sledovaném období představovala reflexe hodnocení konvergenčního programu ze strany Komise, která byla publikována 30. května. Zpráva Komise vyzněla pro ČR, která se od roku 2004 potýká z hlediska prověřovaných konvergenčních kritérií s nadměrným rozpočtovým deficitem, značně kriticky, především s ohledem na plán snížení rozpočtového deficitu na příslušnou úroveň do roku 2008.

Stav veřejných financí v eurozóně

- Stav veřejných financí a plnění rozpočtového kritéria je ovšem citlivou otázkou i v rámci eurozóny a tento stav lze konstatovat jako trvalý, navzdory květnovým zprávám Komise, které do značné míry „amnestovaly“ některé státy potýkající se s dlouhodobým deficitem.
- Komisař pro ekonomické a monetární otázky Joaquín Almunia již v červnu předjímal jedno z hlavních témat červencové schůzky EcoFin, kterým by měla být debata o posílení důvěryhodnosti Paktu stability a růstu. Za tím účelem zveřejnil 13. června sdělení, jehož záměrem bylo nabídnout celkem sedm možností, které by měly posloužit tomuto cíli.

Politické pozadí Almuniova plánu

- V pozadí Almuniova sdělení stojí do značné míry plány ekonomické strategie nové francouzské vlády, které by mohly vést ke změnám rozpočtové situace.

Další rozšiřování eurozóny

- Navzdory jmenovaným problémům eurozónu očekává od ledna 2008 další rozšiřování. Přijetí Kypru a Malty od 1. ledna 2008 do hospodářské a měnové unie, které je již de facto schváleno, by měl ještě formálně potvrdit nadcházející summit Evropské rady ve dnech 21.–22. června.

2.3 Justice a vnitro

Zařazení Europolu do institucionální struktury EU a komunitarizace v oblasti trestního práva

- K významnému rozhodnutí dospěli ministři členských států EU na zasedání Rady pro oblast justice a vnitra, konaném ve dnech 12.–13. června. Europol, dosud představující de facto platformu pro vzájemnou spolupráci policejních složek členských států, se má od roku 2008 zařadit do institucionální struktury EU. Je s tím spojena změna právního statusu této instituce

i skutečnost, že Europol bude nadále financován coby instituce EU z rozpočtu EU.

Komunitarizace v oblasti trestního práva – Prümská smlouva

- Změnu statusu Europolu lze považovat za jeden z dalších kroků ve směru komunitarizace třetího pilíře, které probíhají i bez změny primárního práva. V citlivé oblasti trestního práva lze tak od schválení Haagského programu v roce 2004 označit podobné posuny za poměrně časté. Z dalších pokusů o komunitarizaci této oblasti lze jmenovat např. snahu o zařazení tzv. Prümské smlouvy do primárního práva, i když zde již jde o změnu, která by si revizi primárního práva vyžadovala.
- Na červnovém zasedání Rady ministrů bylo přijato rámcové rozhodnutí týkající se tohoto včlenění Prümské smlouvy do primárního práva, komisař pro oblast justice a vnitra Frattini oznámil, že náklady na přizpůsobení datových systémů členských států (jako jsou např. trestní rejstříky) pro možnost jejich vzájemného sdílení by měly být do určité míry pokryty i z rozpočtu EU.

2.4 Vnější vztahy a další rozšiřování EU

Srbsko

- Na přelomu května a června obnovila EU poměrně intenzivním způsobem jednání se Srbskem o možném budoucím podpisu Stabilizační a asociační dohody, která by Srbsku umožňovala získat status kandidátské země.
- K posunům ve vztazích mezi EU a Srbskem došlo do značné míry pod vlivem výsledků jarních parlamentních voleb a sestavení nového vládního kabinetu, který deklaroval jako svůj hlavní zahraničněpolitický cíl právě získání kandidátského statusu. Spornou otázkou jednání prozatím zůstává osud válečných zločinců Ratka Mladiče a Radovana Karadžiče, srbská vláda však deklarovala připravenost k plné spolupráci s ICTY, která je konec konců jednou z hlavních podmínek úspěšných jednání s EU.

Otázka statusu Kosova

- Komplikovanější je otázka budoucího statusu Kosova, Srbsko oficiálně stále deklaruje snahu zachovat kosovský status v rámci společného státu, prostřednictvím široké autonomie.
- Další průlom v této otázce se do konce července 2007 neočekává.
- Navzdory přetrvávajícím problémům nová srbská vláda hodlá využít současné vstřícnosti EU

k jednáním a deklaruje snahu získat kandidátský status již v roce 2008.

- Srbsko v těchto snahách podpořila i prohlášení některých představitelů Komise, především komisaře pro rozšiřování Rehna o tom, že možnost získání kandidátského statusu a jednání o něm by neměla být podmiňována vyřešením kosovské otázky.

Summit EU-Japonsko, EU-Kanada

- Tradiční summit Evropské unie a Japonska se letos uskutečnil 5. června v Berlíně. Summitu předsedala německá kancléřka Angela Merkelová a japonským zástupcem byl premiér Shinzo Abe.
- Oba představitelé se shodli na prohlubování v současnosti stále intenzivnější spolupráce nejen ve sféře ekonomiky a obchodu, ale i v otázkách regionální bezpečnosti, klimatických změn, ochrany autorských práv. Byla podepsána deklarace o vyvinutí snah o efektivní využívání energie, o spolupráci v oblasti cel a zesílení spolupráce v oblasti technologií a výzkumu. Oba zástupci také ocenili posun v implementaci Akčního plánu, který v roce 2001 EU a Japonsko podepsaly.
- Evropa a Kanada mají stejné cíle. Shodli se na tom německá kancléřka Angela Merkelová a kanadský premiér Stehen Harper na summitu v Berlíně 4. června. Na pořadu jednání bylo např. snižování skleníkových plynů na polovinu do roku 2050. Kanada je odhodlaná snížit tyto emise v roce 2050 na 60% až 80% hodnoty roku 2006.

2.5 Zemědělství

Ekologické zemědělství v EU

- V oblasti ekologického zemědělství vydala EU v červnu hned dva důležité dokumenty, které se dotýkají také dalších problémů, jako je např. budoucnost pěstování geneticky modifikovaných plodin v EU a tolerance vůči samotnému fenoménu genetické modifikace.
- Prvním z nich je zpráva Eurostatu mapující stav ekologické zemědělské výroby v rámci EU-27. ČR má podle ní třetí největší podíl půdy s produkcí pěstovanou dle zásad ekologického zemědělství. Větší podíl půdy s ekologickým zemědělstvím v EU má pouze Rakousko (11%) a Itálie (8,4%), ČR se 7,2% zemědělské půdy, na níž je provozováno ekologické zemědělství, obsadila 3. příčku spolu s Řeckem.

Změny v označování ekologických produktů a produktů organického původu

- K určitým změnám ohledně označování ekologických produktů a produktů organické povahy došlo na základě výsledků jednání červnové Rady ministrů zemědělství. Rada se na něm dohodla na změnách v legislativě upravující použití ekologického loga EU pro zemědělské produkty. Součástí legislativního balíku mají být i již delší dobu projednáváné a diskutované normy týkající se označování produktů v souvislosti s genetikou kontaminací či obsahem aditiv neorganické povahy.
- Podle nové legislativy mohou být jako ekologické označovány ty produkty, které minimálně z 95% pocházejí z ingrediencí vyprodukovaných podle pravidel ekologického zemědělství. Nová legislativa se týká také genetické kontaminace, která nesmí přesáhnout 0,9%, má-li být produkt označen za ekologický. I v tomto případě lehké genetické kontaminace navíc musí producent věrohodně prokázat, jak k ní došlo.

Notifikace českého Programu rozvoje venkova pro roky 2007–2013

- 23. května Komise konečně oznámila dokončení notifikace českého programu rozvoje venkova pro období 2007–2013, který umožní vyhlášení výběrových kol pro projekty podané v jednotlivých osách EAFRD.
- Český program rozvoje venkova pro roky 2007–2013 byl Komisí notifikován a schválen na konci května jako jeden z prvních, a to spolu se Švédskem.
- Celková suma alokovaná v rámci programu rozvoje venkova pro ČR na nadcházejících 7 let dosahuje výše 3,615 mld., ze zdrojů rozpočtu EU (tedy z nového fondu EAFRD) bude alokováno 2,815 mld. €, zbytek musí zafinancovat český rozpočet.

Schválení reformy sektoru ovoce a zeleniny

- Rada ministrů zemědělství zasedající ve dnech 11.–12. června se jednomyslně dohodla na podobě reformy sektoru ovoce a zeleniny.

Hlavní principy reformy

- Hlavními principy schválené reformy sektoru jsou výraznější podpora producentů organizací a větší přenesení odpovědnosti na ně, především v oblasti krizového managementu. V sektoru má být zaveden systém přímých plateb SPS, včetně nutnosti dodržovat legislativní systém cross-compliance, a to po tříletém

přechodném období (u rajčat má jít o čtyřleté přechodné období).

„Ovoce do škol“

- Reforma má s sebou přinášet i často medializované (a to nejen v souvislosti se zemědělskou oblastí, ale např. i s plánem boje proti obezitě komisaře Kyprianoua, který v květnu získal podobu „cestovní mapy“ pro roky 2007–2015 a má se týkat nejen zvýšení propagace zdravých a nízkokalorických potravin či sportovních aktivit, ale také pozitivní motivace zemědělského a potravinářského sektoru) zavedení možnosti poskytovat nadprodukcí ovoce a zeleniny zdarma do škol, nápravných či sociálních zařízení.

Zjednodušení cross-compliance a tržních řádů

- Z dalších závěrů červnového zasedání Rady ministrů zemědělství v Lucemburku lze jmenovat dohodu na dvou změnách. První se týká některých zjednodušení současného systému cross-compliance.

ČR a cross-compliance

- Rada se na červnovém zasedání shodla, že změny by měly přinést větší toleranci „mírných odchylek“ od dodržování cross-compliance.
- Rada pověřila Komisi, aby detaily těchto změn připravila, není tedy prozatím ještě známo, jaké odchylky od cross-compliance budou tolerovány, Rada předběžně žádá Komisi, aby byl stanoven alespoň horní strop pro výši pokut za nedodržování.

Zjednodušení tržních řádů

- Druhá změna, na níž se Rada ministrů v červnu dohodla, se týká čistě výrobní složky zemědělství. Má dojít ke zjednodušení existujících 21 tržních řádů pro jednotlivé komodity do jednoho. Z legislativního hlediska tak zanikne 40 právních aktů, 23 dalších se sloučí v jeden.
- Zjednodušení tržních řádů bohužel prozatím nemá přinést změny některých kritizovaných anachronismů přetrvávajících v rámci regulace zemědělské výroby v EU (především kvótní systém, který se ČR a dalších nových členských států nepříjemně dotýká v některých konkrétních výrobních oblastech, jako je např. produkce mléka).

I. PROJEDNÁVANÁ LEGISLATIVA (VYBRANÉ OBLASTI)

1.1 EVROPSKÝ PARLAMENT

Vysoké ceny mezinárodního roamingu

Plénium Evropského parlamentu 23. května schválilo předběžnou dohodu, jíž evropští poslanci dosáhli několik dní předtím s Radou (podrobně jsme o tom informovali v předcházejícím monitoringu). Výsledkem je výrazné snížení roamingových cen, a to i na maloobchodní úrovni, nicméně za cenu očekávaných negativních ekonomických dopadů jak na samotné operátory, tak i (potenciálně) na samotné koncové zákazníky.

Obsah

Přijaté nařízení bude platit tři roky a ceny roamingu (velkoobchodní poplatky i maloobchodní ceny za odchozí a příchozí hovory) se sníží postupně ve třech krocích. Zákazníci, nerozhodnou-li se jinak, získají tzv. eurotarif nejpozději po třech měsících automaticky.

Reakce aktérů a sporné body

Na definitivní schválení kompromisu EP a Rady, na jehož vyjednání se výrazně podílelo i německé předsednictví, reagovali všichni zainteresovaní aktéři. Většina z nich – Komise, jednotliví evropští poslanci, spotřebitelská organizace BEUC, minoritní operátoři ap. – jej přivítali. Naopak významní operátoři sdružení v Asociaci GSM (GSMA) a cílové turistické země označili přijaté „stropy“ za nízké, resp. snižující jejich tržby.

K tomu je třeba dodat, že dalšími potenciálními důsledky regulace budou patrně snížení schopnosti většiny operátorů investovat do vlastní infrastruktury a podílet se např. širší měrou na penetraci vysokorychlostním internetem či kompenzace ztrát způsobených regulací v jiném sektoru služeb (např. datové služby včetně SMS). Nové nařízení je navíc neproporcionální (mobilní služby nepatří mezi tzv. univerzální, tedy bez výhrad dostupné všem) a přichází pozdě: většina operátorů své roamingové tarify už změnila a jejich cenové nabídky se již nyní často pohybují pod stanoveným „stropem“.

Ukazuje se, že cílem regulace bylo spíše „přiblížení Unie občanům“ než samotné meritum věci, popř. racionální zásah tam, kde se neosvědčily tržní mechanismy.

Další vývoj

7. června potvrdila dosažený kompromis i Rada. Nařízení vstoupí v platnost následující den po zveřejnění v Úředním věstníku EU, s nímž se počítá 29. června, a nejpozději do tří měsíců budou moci všichni zákazníci mobilních operátorů využívat minimálně výhod tzv. eurotarifu.

Přestože Komise, EP i Rada předpokládají, že až po třech letech platnost nařízení vyprší, nebude už podobné úpravy třeba, dosavadní zkušenost z podobných kauz hovoří o opaku.

Navíc již nyní někteří evropští poslanci či státy (Dánsko) očekávají, že Komise předloží i návrh regulující ostatní mobilní služby.

V tomto směru se vyjádřila např. i organizace ECTA či menší operátor Hutchison 3 Group.

Zdanění alkoholu

Plénium EP 23. května odmítlo poměrem 355:198:39 návrh Komise zvýšit minimální spotřební daně na alkohol a vrátilo návrh k dalšímu projednání do Výboru pro hospodářské a měnové záležitosti. Ten se však již v dubnu vyjádřil podobně jako plénium (podrobně v předcházejících monitorinzích).

Sporné body

Návrh Komise nejenže nemá podporu v Radě (ČR jej na podzim 2006 vetovala), ale ani v EP. Důvodem je nejen silný tlak výrobců alkoholu, ale i fakt, že návrh přistupuje k různým druhům alkoholu různě – a tudíž požaduje i různé zvýšení minimálních sazeb spotřební daně. Např. víno by mělo mít nulovou minimální sazbu.

Přitom jak podle Rady, tak podle EP by zvýšení minimálních sazeb (byť s ohledem na často zmiňovanou 31% inflaci oproti roku 1992) nevedlo ani ke konvergenci mezi jednotlivými státy, ani ke snížení celkové konzumace alkoholu.

Další vývoj

V současnosti je projednávání návrhu zablokováno, protože vrácením návrhu do výboru EP fakticky nevydal své stanovisko, což má za následek, že Rada nemůže s návrhem prozatím nakládat (a to i přesto, že EP má v dané věci pouze konzultační pravomoc).

Již nyní se nicméně dá předpokládat, že ani názor EP na finálním rozhodnutí Rady nic nezmění. Konsensus v Radě neexistuje a nic neukazuje na to, že by měl být v dohledné době nalezen.

Liberalizace poštovních služeb

V průběhu května a června se zintenzívnila již dříve zahájená debata o liberalizaci poštovních služeb. Dosavadní vývoj ukazuje, že zamýšlené otevření poštovních služeb konkurenci do roku 2009 patrně realizováno nebude z důvodu odporu velké části evropských poslanců i samotných poštovních operátorů, zejména pak ve Francii, Belgii, Lucembursku, Itálii, Španělsku, Řecku, Polsku či Maďarsku.

Legislativní pozadí

O dané problematice jsme v monitorinzích již několikrát podrobně referovali, proto jen shrňme, že diskuse se vede o návrhu Komise z října 2006 liberalizovat poštovní služby se zásilkami, jejichž hmotnost je nižší než 50 g. Právě tato kategorie (oproti ostatním) stále může podléhat (zpravidla) státním monopolům výměnou za zajišťování tzv. univerzální služby (zajištění dostupnosti poštovních služeb všem).

Sporné body

Debata se vede nejen o samotné liberalizaci, ale i o tom, jak zajistit, aby univerzální služba byla dostupná i po otevření trhu.

Současně jde o pokračování „liberalizační debaty“ v poštovním sektoru zahájené už na konci 80. let 20. století.

Pro celkovou liberalizaci je např. Švédsko, Velká Británie, Německo a Nizozemsko, tedy země, kde liberalizace už proběhla nebo se právě připravuje. Podporuje je i Komise a zástupci konkurenčních poštovních operátorů. Proti nim stojí mj. poštovní odbory UNI Postal.

Výbor EP pro dopravu 4. června navrhl, aby liberalizace byla odložena o dva roky na 31. prosince 2010 s možností prodloužení této lhůty o další dva roky pro nové členské státy a/nebo země se složitou topografií (např. Řecko). Pokud jde o závazek univerzální služby, Komise by měla jednoznačně určit, jak počítat náklady na její

zajištění, aby bylo možno „ohlídat“, zda je nebo není narušena konkurence.

Rovněž by měly být zajištěny minimální standardy pro všechny poštovní pracovníky.

Další vývoj

18. června se očekávalo hlasování v příslušném výboru, ve dnech 9.–12. července i v plénu EP. Evropští poslanci však k návrhu předložili přes 600 pozměňovacích návrhů a z „technických“ důvodů bylo hlasování odloženo až (nejdříve) na září.

Mezitím někteří europoslanci a ministři Rady za podpory poštovních odborů navrhli, aby byla liberalizace odložena pro všechny státy až do konce roku 2012.

Rada se návrhem zabývala ve dnech 6.–8. června a pouze konstatovala průtahy při jednání, aniž se do nich jakkoli aktivně zapojila (ve Francii a Belgii se vrcholily přípravy na parlamentní volby).

Podobně jako v EP i v Radě existuje vůči liberalizaci výrazná opozice. Ministři proto Komisi pouze požádali o předložení dalších studií, jež by prokázaly, že zamýšlené kroky jsou v EU opravdu uskutečnitelné. V určitém ohledu jde však o zbytečný požadavek, protože již současná právní úprava s liberalizací poštovních služeb de facto počítá: nedospějí-li evropští poslanci a ministři Rady k dohodě, v jejímž rámci mohou nastavit/pozměnit parametry liberalizace, pak lze očekávat, že trh bude liberalizován „automaticky“ v předpokládaném roce 2009 (tzv. sunset clause), což nebude v souladu s názorem žádného z odpůrců současného legislativního procesu. Navíc výsledný právní stav může garantovat menší rozsah právních jistot než nová norma, jež se právě projednává.

Debaty o liberalizaci poštovních služeb se očekávají i na červnovém summitu Evropské rady.

Třetí železniční balík

5. června se konalo zasedání dohodovacího výboru mezi EP a Radou stran tzv. třetího železničního balíku. Ze tří návrhů se jako nejkontroverznější ukázal být ten, jež se dotýká práv cestujících.

Legislativní pozadí

Další návrhy se týkají liberalizace mezinárodní železniční přepravy a certifikace strojvedoucích a dalšího personálu. Problematiku třetího železničního balíku v monitorinzích pravidelně sledujeme, proto se zde omezíme jen na poslední vývoj celé kauzy a konstatování, že daný soubor návrhů je dlouhodobě předmětem sporů, což dokazuje nejen to, že z původních čtyř legislativních návrhů jsou v současnosti

předmětem schvalování už jen tři texty, ale i to, že se tak děje v rámci dohodovacího řízení, jenž představuje jednu z posledních možností, jak jednotlivé návrhy schválit.

Sporné body

Pokud jde o práva cestujících, je předmětem sporu především to, zda by se daná norma měla vztahovat na všechny cestující, nebo jen na ty, kteří využívají mezinárodních linek. Pro první z variant je EP, pro druhou Rada, obávající se zvýšení nákladů jednotlivých železničních přepravců. Daná norma by totiž mj. zavedla kompenzace za zpoždění.

Důvodem, proč mezi nejspornější návrhy nepatří otázka liberalizace, je fakt, že EP se v lednu poněkud neočekávaně postavil za její omezení (prodloužení doby, kdy by měl být trh plně liberalizován), především pak na národní úrovni. Otázka certifikace, kde EP požaduje její širokou aplikaci, zatímco Rada pouze vůči strojevodcům, je pak v daném kontextu marginální.

Další vývoj

Dohodovací výbor na svém zasedání k žádnému závěru prozatím nedospěl. V následujícím období se očekává, že Rada a EP povedou vyjednávání jen v písemné podobě.

Delegace EP se sejde samostatně ve dnech 18.–21. června.

1.2 KOMISE

Společný konsolidovaný základ podnikové daně

V průběhu května a června se zintenzívnily debaty o společném konsolidovaném základu podnikové daně (CCCTB).

Legislativní pozadí a obsah návrhu

O celé kauze jsme podrobně informovali v předcházejícím monitoringu. Nejvýraznější změnou je očekávané „rozvolnění“ doposud předpokládaného časového harmonogramu, a to především z důvodu kontroverzí, jež zamýšlené opatření vyvolává.

Shody stran základních parametrů legislativního návrhu prozatím nebylo dosaženo na žádném z relevantních platforem – ani v Komisi, ani na žádném z expertních fór a rámcově ani na úrovni Rady. Proto se očekává, že legislativní návrh nebude Komisí předložen v první polovině roku 2008, ale později, nejdříve v červenci 2008.

Sporné body

Nejdiskutovanější otázkou související s CCCTB bylo v květnu a červnu to, zda by se nový režim měl uplatňovat automaticky na všechny podniky, nebo jen na ty, které se pro něj rozhodnou.

Názor Komise je v tomto ohledu proměnlivý, nicméně obecně lze říci, že ani jedna z variant není ideální. Zatímco první vzbuzuje obavy, že v důsledku zavedení CCCTB dojde postupně (ať již de facto, či de iure) i k harmonizaci daňových sazeb, druhá je vůči členským státům „vstřícnější“, ovšem oproti stávajícímu stavu zase přináší potenciálně komplikovanější systém, v němž by vedle sebe paralelně koexistovaly stávající „národní“ základy podnikových daní (včetně např. systému odpisů) a CCCTB. Předpokládá se totiž, že CCCTB by zavedly všechny členské státy a volba režimu by byla na jednotlivých podnicích.

Z hlediska jednotlivých členských států, zvláště těch, jejichž daňová zátěž je v porovnání s jinými celkově nižší, se v tuto chvíli jako nejlepší řešení jeví zachování statu quo.

S tím ovšem Komise nepočítá, a to navzdory tomu, že krom jiných nejasností se ukazuje, že praktická stránka výběru podnikových daní v jednotlivých členských státech nebude součástí úpravy, jež má zavést CCCTB. (Německé předsednictví po debatě s Komisí nicméně navrhuje, aby spolu finanční úřady jednotlivých členských států spolupracovaly a aby samotné místní určení daní bylo ponecháno na jednotlivých podnikatelských subjektech, resp. jejich pobočkách v rámci EU. Jako doplněk tohoto schématu by byl mimo strukturu ESD zřízen dohodovací mechanismus k urovnávání případných sporů s dalšími instancemi v podobě Rady a Komise. Variantou je i zřízení samostatné „daňové komory“ u ESD.)

Další vývoj

V současnosti nelze říci, jaké řešení nakonec převáží, nota bene když neexistuje ani elementární shoda stran samotného CCCTB. Z dlouhodobého hlediska lze ovšem předpokládat, že tendence typu snah o zavedení CCCTB budou v rámci EU posilovat.

Proto se jeví jako nezbytné danou problematiku intenzivně sledovat, protože má potenciál ovlivnit veškeré podnikatelské aktivity v rámci celé EU, a to jak na úrovni malých a středních podniků, tak na úrovni (současných i bývalých) tzv. „národních šampionů“.

Silniční balík

Komise 23. května zveřejnila tzv. silniční balík, soubor legislativních novelizací, jež by měly zpřehlednit právní stav na poli silniční dopravy. To je ostatně i důvod, proč Komise k danému kroku přistoupila.

Obsah návrhu

Balík obsahuje návrhy na změny nařízení (881/92, 684/92, 3118/93 a 12/98) i směrnic (96/26 a 98/76). Dané normy se týkají jak otázek souvisejících s přístupem na trh EU (resp. trhy jednotlivých členských států) v oblasti nákladní a autobusové dopravy, tak otázky přidělování příslušných licencí.

Jejich implementace by měla podle Komise provozovatelům silniční přepravy ušetřit až 190 mil. € ročně.

Sporné body

Nejspornější položkou bude jednoznačně tzv. kabotáž, tedy provozování vnitrostátní nákladní silniční přepravy operátory z jiných členských států EU. V současnosti je kabotáž povolena pouze na bázi „dočasnosti“.

Ta však není jednoznačně definována, a proto dochází mezi jednotlivými členskými státy, popř. jednotlivými operátory, ke sporům. Francie se již v roce 2005 pokoušela režim kabotáže zpřesnit, ale mezi svými partnery neuspěla. Nyní se předpokládá, že operátor z jiné (jedné) členské země bude moci „kabotovat“ maximálně třikrát do týdne a s jakoukoli další zakázkou v režimu kabotáže bude moci provést až v dalším týdnu (po sedmi dnech).

Zpřísnění se patrně dotkne i všech zainteresovaných subjektů, které se podílejí na udělování licencí jednotlivým operátorům a kontroly jejich dodržování. Na druhou stranu by se měla zjednodušit procedura autorizace linek mezinárodní autobusové dopravy.

Obecně platí, že uvedené kroky nelze zaměňovat s liberalizací sektoru.

Stejně tak nelze předpokládat, že silniční balík zanechá nějaké změny do oblasti samostatně výdělečně činných řidičů kamionů, na něž se v současnosti např. nevztahují poměrně přísná omezení vyplývající ze směrnice o pracovní době.

Další vývoj

Zainteresovaní aktéři se budou návrhy meritorně zabývat až po letních prázdninách. Mezitím existuje prostor pro ty, jichž se jejich projednávání týká, nasměrovat legislativní proces adekvátním směrem.

I tak se ale čekají poměrně silné spory. Minimálně otázka kabotáže je dosud v rámci EU vždy vyvolávala a nic neukazuje na to, že by tomu nyní mělo být výrazně jinak.

Česko a trh s emisními povolenkami

Vláda ČR 25. května rozhodla, že zažaluje Komisi za 14,8% snížení objemu přidělených emisních povolenek na období let 2008–2012.

Pozadí

ČR ve svém Národním alokačním plánu žádala povolenky o objemu ve výši 101,9 mil. tun CO₂, zatímco Komise na konci března schválila jen 86,8 mil. tun.

K tomu požaduje další informace o tom, jak ČR hodlá distribuovat povolenky podnikům, které v průběhu let 2008–2012 vstoupí na trh, a změny na poli vnitrostátního práva za účelem fungování systému obchodování s emisními povolenkami po roce 2012 (viz předcházející monitoringy).

Sporné body

Česká strana žalobu obhájí tím, že v následujícím období očekává růst ekonomiky a tudíž i zvýšení její energetické náročnosti. To je v kontrastu s logikou uvažování Komise, která naopak argumentuje tím, že v předcházejícím období měla ČR povolenek nadbytek, jejich tržní cena byla nízká a tudíž nemotivovala dotčené subjekty ke snižování emisí.

K danému sporu je třeba podotknout, že způsob uvažování Komise omezený pouze na hodnocení minulých zkušeností a jejich „přenos“ do budoucna je z praktického hlediska minimálně nedostatečný, neboť ekonomiku považuje za statický mechanismus bez vlastního vývoje. Proti Komisi rovněž hovoří i fakt, že samotné meritum věci (tedy snižování objemu skleníkových plynů v atmosféře za pomoci „tržního“ systému emisních povolenek) zakrývá argumentace vedená ve smyslu posílení politického vedení EU při globální akci proti oteplování planety. Zvláště patrné to je, pokud hodnotíme dosavadní minimální naplňování tzv. Kjótského protokolu a fakt, že aktivity Unie na tomto poli jsou celosvětově omezené. To ve svém výsledku vede k zanedbatelným posunům očekávaným směrem a k jednostrannému omezování vlastního potenciálu v kontextu globální konkurence.

Z „vnitrounijního“ hlediska je argumentem proti Komisi fakt, že ČR sice zdaleka není jedinou zemí, jíž byl objem jejího alokačního plánu snížen (pouze plány Francie, Velké Británie a Slovinska byla Komisí schváleny bez výhrad),

nicméně ze srovnání alokačních plánů starých a nových členských zemí vyplývá, že právě novým členům byly plány poníženy (percentuelně) o větší objemy.

Reakce aktérů a další vývoj

Ministr průmyslu a obchodu k dané záležitosti podotkl, že Komise provedla výpočet očekávaných emisí se špatnými daty a bez ohledu na strukturu českého hospodářství, resp. množství zdejší průmyslové výroby.

Žalobu na Komisi podalo již dříve Slovensko (za podpory Finska a Lotyšska). ČR následovalo Polsko a patrně tak učiní i Maďarsko.

Komise je přesvědčena o tom, že u soudu uspěje, s čímž – v kontrastu k názoru ministra průmyslu a obchodu – souhlasí i český ministr životního prostředí, jehož úřad krátce po podání české žaloby na Komisi oznámil, že v následujícím období bude povolenky jednotlivým podnikům poskytovat právě podle požadavků Komise (zjednodušeně: více povolenek menším podnikům, méně povolenek podnikům větším, a to na základě vývoje produkce CO₂ v letech 2005 a 2006). Žalobu naopak podpořil český Svaz průmyslu a obchodu.

Vývoj žaloby a její výsledek lze v tuto chvíli jen velmi těžko předvídat. Každopádně platí, že do ukončení celého řízení se musí ČR řídit platným rozhodnutím Komise a případné kompenzace získá až ex post.

Financování vodohospodářských projektů v České republice

Ministr životního prostředí ČR získal 5. června od vlády mandát k vyjednávání s Komisí stran financování českých vodohospodářských projektů. Cílem je dosáhnout stavu, kdy bude možné splnit závazky, které pro ČR vyplývají z přístupové smlouvy (vybudování čistíren odpadních vod v obcích nad 2 tis. obyvatel do konce roku 2010).

Pozadí a sporné body

O dané otázce jsme v monitorinzích již informovali.

Jádro sporu tkví v tom, že české subjekty požadovaly a požadují na splnění finančně náročných závazků prostředky z Kohezního fondu, ale Komise (DG pro regionální politiku) jejich žádosti prozatím neakceptovala s odůvodněním, že obce musejí zkrátit dobu platnosti smluv, které mají uzavřeny s provozovateli vodohospodářské infrastruktury na 25 a více let, a splnit další podmínky.

To by však znamenalo faktický souhlas se zasahováním Komise do právních vztahů soukromých subjektů v ČR nad rámec evropské a české legislativy, jak se ostatně vyjádřil již loni na podzim i ministr pro místní rozvoj. Navíc v případě neplnění přístupové smlouvy (ať již z jakýchkoli důvodů) by byla Komise paradoxně oprávněna ČR pokutovat – bez ohledu na to, že plnění závazků sama aktivně brání. Na jedné straně je třeba přiznat, že konec roku 2010, o němž se nyní v celé kauze „hraje“, si ČR v průběhu přístupových jednání stanovila sama, na straně druhé je však postoj Komise vůči českým vodohospodářským projektům bezprecedentní. Potřebný zákon 76/2006 byl např. připraven po konzultaci s Komisí a nic by tedy nemělo bránit čerpání prostředků. (Komise nezpochybnuje kvalitu projektů, ale jejich právní zakotvení.)

Další vývoj

V době přípravy monitoringu nebyly známy žádné informace, jež by hovořily o jakémkoli věcném posunu, ať již kterýmkoli směrem.

Vyústění lze čekat nejdříve po prázdninách. I tak je již relativně málo času na realizaci českých závazků a role ministra životního prostředí je v tomto ohledu poměrně značně limitovaná.

Návrh směrnice upravující bezpečnostní standardy v oblasti darování orgánů

29. května přijala Komise sdělení, ve kterém oznamuje přípravu nové legislativy, která by měla stanovit společné principy upravující podmínky a bezpečnostní standardy týkající se citlivé oblasti dárcovství orgánů v EU.

Obsah sdělení a plánované inovace

Zpráva konstatuje poměrně výrazné rozdíly mezi jednotlivými členskými státy pokud jde o podíl dárců na milion obyvatel, vyplývá z ní, že největší podíl dárců orgánů je ve Španělsku (téměř 35 dárců na milion obyvatel), nejméně naopak v Rumunsku (méně než jeden dárců na milion obyvatel). Úkolem nového návrhu směrnice by ovšem samozřejmě nemělo být zvýšení počtu dárců orgánů na stát, což by byla do značné míry absurdní myšlenka, Komise naproti tomu plánuje vytvoření jakéhosi centrálního kontrolního orgánu, který by měl za úkol ustavit patřičné kvalitativní a bezpečnostní standardy a podmínky pro darování orgánů, stejně jako bdít nad zajištěním patřičných podmínek uchovávání a transportu darovaných orgánů a také motivovat státy, které se v této oblasti potýkají s jakýmkoli problémy, ke zlepšení situace. Zpráva upozorňuje na to, že EU stále trpí v tomto ohledu výrazným

deficitem s ohledem na vysoký počet pacientů čekajících na transplantaci orgánů, upozorňuje také na neblahý a citlivý problém pašování lidských orgánů, i když tato kriminální činnost se týká spíše států vně EU. Vytvoření centrální autority by nemělo ani tak zabránit nelegálnímu obchodu s lidskými orgány, což je spíše otázka trestního práva a boje s organizovaným zločinem (i když v této oblasti EU také podniká legislativní aktivitu), jako spíše z praktického hlediska usnadňovat cestu od dárce k nejhodnějšímu příjemci.

Legislativní pozadí

Ačkoli oblast veřejného zdraví a jeho ochrany je stále v rámci primárního práva poměrně mladou oblastí, do níž začaly zasahovat kompetence nadnárodních orgánů teprve nedávno, EU již legislativně podobným způsobem upravuje od roku 2002 kvalitativní a bezpečnostní standardy uchovávání, transportu a testování lidské krve a krevních derivátů, od roku 2004 pak standardy nakládání s lidskými tkáněmi a buňkami. Podobně jako u dárcovství orgánů, i zde se jedná o citlivé otázky zasahující i do etických témat umělého oplodňování, klonování apod., na druhé straně nelze popřít jejich nadnárodní rozměr. V oblasti darování lidských orgánů se jedná prozatím o přípravu návrhu nové legislativy.

II. AKTUÁLNÍ PROBLÉMY

2.1 BUDOUCNOST EU – JEDNÁNÍ O EUROÚSTAVĚ

Německé předsednictví finalizuje přípravy na nadcházející summit Evropské rady 21.–22. června 2007 a snaží se dosáhnout konsensu, který by přijaly všechny členské státy.

Na summitu bude představen rozvrh příprav institucionální reformy, sporné body nebo ty, na kterých se členové shodnou. Nová podoba textu bude pravděpodobně přijata v době portugalského předsednictví, které začne v červenci tohoto roku a jeho premiér José Sócrates souhlasí s návrhem francouzského prezidenta Nicolase Sarkozyho smlouvu „zeštíhlit“. Portugalsko však prohlásilo, že po členských státech bude chtít prohlášení, že jsou na červnovém summitu ochotny jednat.

Postoj Parlamentu

Poslanci států, které původní text euroústavy ratifikovaly, se shodují na tom, že nejsou ochotni podpořit málo ambiciózní text a německý socialista Jo Leinen, předseda Výboru pro ústavní záležitosti, tvrdí, že EP je proti „osekané“ mini smlouvě. Připouští ale možnost „přebalení“ některých částí textu. Parlament se k textu nové smlouvy vyjádří, ale jeho stanovisko není závazné. Budou to národní vlády a parlamenty, které text schválí. V současnosti mezi nejpalčivější otázky textu patří nově navržené vážení hlasů v Radě, proti němuž stojí Polsko a rozšíření oblastí hlasování kvalifikovanou většinou. Předseda EP varuje, že se EU ocitne v politické krizi, pokud Polsko zastaví další jednání. Polsko se brání tvrzením, že nově navržený systém hlasování dvojí většinou (55 % členských států a současně 65 % populace EU) povede k oslabení jednotlivých států a posílí vliv těch velkých (Německa).

Výbor pro ústavní záležitosti vydal zprávu (zpravodajové Enrique Barón Crespo a Almar Brok) k časovému rozvržení („roadmap“) procesu přijímání nového textu. Zdůrazňuje, že původní text ústavní smlouvy podepsali představitelé všech 27 států, čímž se zavázali k naplňování cílů Unie, osmnáct států, které text ratifikovaly tvoří 2/3 členů a většinu obyvatel Unie. Zpráva zmiňuje také Berlínskou deklaraci a obzvláště (již v březnu diskutovanou)

část: „jsme jednotní v úsilí postavit do voleb do Evropského parlamentu v roce 2009 Evropskou unii na obnovený společný základ“. Zpráva potvrzuje odpovědnost zástupců zemí, kteří euroústavu podepsali, ale v jejichž zemích nedošlo k ratifikaci, aby nyní došli k tolik potřebnému konsensu. Zpráva zdůrazňuje potřebu angažovat EP, který je jako jediná evropská instituce volen přímo občany, během Mezivládní konference víc, nežli tomu bylo v letech 2003–2004. Parlament by uvítal ustavení meziinstitucionální konference, díky níž by po celou dobu byl plně informován. Jednání by se měla aktivně účastnit také Komise a Výbor regionů nebo Hospodářský a sociální výbor. Zpráva apeluje na členské státy, aby přizpůsobily svoje ratifikační procesy tak, aby byla ratifikace dokončena společně a nový Parlament mohl v roce 2009 zasednout s mandátem nové Smlouvy. Zpráva se razantně staví proti dvou rychlostní Evropě. Na tuto zprávu reagovala Komise, která se podle Margot Wallström zavazuje sehrát klíčovou roli v dosažení konsensu, který by měl představovat rovnováhu mezi požadavky států, které euroústavu schválily a těmi, které ještě ne.

Poslanci EPP-ED se shodli na tom, že by jednání o institucionálních změnách v Unii měla být vyřešena na červnovém summitu EU a podoba smlouvy ratifikována členskými státy před parlamentními volbami 2009. Předseda této nejvýznamnější frakce EP Joseph Daul se domnívá, že Unie tyto reformy potřebuje, aby mohla efektivněji čelit výzvám globalizace. Podle Daula by smlouva měla být ambiciózní a současně vycházet z principu subsidiarity a proporcionality. EU by podle EPP-ED měla získat právní subjektivitu, sloučit tři pilíře, na kterých je v současnosti postavena, vytvořit stálou funkci prezidenta Rady a Ministra zahraniční EU, rozšířit oblast hlasování kvalifikovanou většinou, která zabraňuje paralyzování Unie vetem. Strana požaduje, aby byl Evropský parlament stejně jako parlamenty národní při projednávání návrhu nové smlouvy na Mezivládní konferenci dostatečně zastoupeny.

Liberálové v EP sdružující se do ALDE se domnívají, že nová smlouva by měla především upevňovat demokracii: uvnitř institucí, stejně jako mezi členy EU na všech úrovních.

Na scéně se objevila nová podoba textu smlouvy, kterou vypracoval tzv. Akční výbor pro evropskou demokracii neboli „Amatyho skupina“, jenž tvoří italský ministr vnitra Giuliano Amato, dva komisaři, poslanci EP a další vysocí politici. Text je podle autorů čtivý, přístupný a stručný, obsahuje 70 článků a je rozdělen do tří částí: krátká podoba smlouvy zahrnující institucionální reformy, protokol umožňující technické změny v současných smlouvách a další protokol týkající se politik EU. Návrh textu vytváří funkci ministra zahraničí Unie bez použití slova „ministr“, neobsahuje termíny jako „ústava“ a vymezuje samostatný článek pro Listinu základních práv a svobod.

O budoucnost Evropy a přípravách na nadcházející summit diskutovalo přes 150 europoslanců a poslanců národních parlamentů 11. června. Setkání organizovala EP, německý Spolkový sněm a německé předsednictví. Předseda Poettering prohlásil, že EP a národní parlamenty spolu nesoupeří, ale spolupracují a že by pro Unii bylo pozitivní zavést zákonodárnou iniciativu pro národní parlamenty za předpokladu nerozšíření dalších oblastí s právem veta. Parlamenty by se tak intenzivněji podílely na zákonodárném procesu Unie. Poslanci byli rozděleni do tří pracovních skupin: „nové výzvy EU – klimatické změny a energetická bezpečnost“, struktura budoucí Smlouvy“, „role národních parlamentů v reformním procesu“. Zprávy pracovních skupin budou představeny plenárnímu shromáždění EP a přispějí k debatě o institucionální reformě Unie.

Postoj členských států

Nově zvolený francouzský prezident Nicolas Sarkozy je zastáncem mini smlouvy zahrnující klíčové institucionální změny, jakými jsou rozšířená oblast hlasování kvalifikovanou většinou, stálé předsednictví Unie a zavedení funkce ministra zahraničí. Tento postoj s Francií sdílí také Itálie, ke kterým se přidalo také Španělsko. Sarkozyho záměrem je smlouvu ratifikovat pouze parlamentem a vyhnout se tak případnému vetu v referendu.

Rezervovaný postoj a největší výhrady k nové podobě smlouvy zaujímají Velká Británie, Nizozemí a Polsko.

Velká Británie má největší výhrady k zavedení hlasování kvalifikovanou většinou v oblasti zahraničních věcí, zaměstnanosti a trestního práva a také zahrnutí Listiny základních práv do textu, která by mohla ovlivňovat interpretaci pracovního práva. Čelní představitelé Unie však nepředpokládají, že by Velká Británie zablokovala jednání, přestože postoj

budoucího premiéra Gorgona Browna je rezervovaný vůči tomu, zda Unie tuto smlouvu potřebuje. Brown je spíše euro realista, klade důraz na liberalizaci a je ochoten hájit národní zájmy Británie. Z řad britské opozice se ale ozývají hlasy volající po referendu, pokud bude smlouva obsahovat sebemenší přesun národní suverenity na Unii. Tento názor zastávají také někteří labouristé, kteří připomínají slib Tonyho Blaira, že referendum o novém textu proběhne. Nové debaty o referendu v Británii odstartoval francouzský prezident, který prohlásil, že na nové podobě smlouvy se oba představitelé států již domluvili.

Nizozemí je zastáncem tradiční podoby smlouvy, která nebude zahrnovat ústavní prvky. Stejně jako Británie nesouhlasí s tak rozsáhlým rozšířením hlasování kvalifikovanou většinou a uvítalo by jasnější definování principů dalšího rozšiřování, zejména o země Balkánu nebo Turecko. Nizozemí se domnívá, že lidé potřebují čas na přizpůsobení se nové podobě Unie, nežli by došlo k dalšímu rozšiřování.

Několik dní před začátkem červnového summitu EU je Polsko ve středu pozornosti. Jeho nekompromisní postoj k požadavku přehodnotit změny hlasovacího systému o čemž premiér Jaroslaw Kaczynski prohlásil, že „stojí za to zemřít“, představuje pro nadcházející jednání problém. Polsko hrozí použitím veta, které by zmařilo mandát pro Mezivládní konferenci, která by se měla uskutečnit do konce roku 2007 a vedla by k přijetí textu smlouvy. Premiér Kaczynski však prohlásil, že vyjednávání o smlouvě podle něho potrvají alespoň rok. Předseda EP Polsko vyzval k solidaritě, kterou ukazuje také Unie Polsku při řešení vnitropolitických problémů např. s Ruskem. Polsko považuje středně velké státy za základ evropského projektu a nejlepší záruku dodržování komunitárních zájmů. Jeho návrh hlasovacího systému by znamenal vytvoření blokačních menšin, což by podle italského ministra vnitra Giuliana Amata bylo proti principům původní smlouvy. Ve svém postoji je Polsko však osamoceno, neboť žádný z oněch středně velkých států jej nepodpořil.

2.2 EURO A PAKT STABILITY A RŮSTU

Hodnocení konvergenčního programu ČR

Jednu z nejvíce medializovaných zpráv týkajících se ČR v EU ve sledovaném období představovala reflexe hodnocení konvergenčního programu ze strany Komise, která byla publikována 30. května. Zpráva Komise vyzněla pro ČR, která se

od roku 2004 potýká z hlediska prověřovaných konvergenčních kritérií s nadměrným rozpočtovým deficitem, značně kriticky, především s ohledem na plán snížení rozpočtového deficitu na příslušnou úroveň do roku 2008.

Hodnocení kriticky komentovalo skutečnost, že podle nového konvergenčního programu zohledňujícího realisticky jak rozpočtovou situaci, tak souvislosti reformních plánů české vlády, se nepočítá se snížením rozpočtového deficitu pod sledovanou hranici 3% HDP ani do roku 2009, ještě v tomto rozpočtovém roce má výše deficitu dosahovat cca 4,8% HDP ČR, ke korekci má tedy dojít nejdříve v roce 2010. To je do určité míry v souladu s vyslovenou možností přijetí společné měny okolo roku 2012, Komise však kritizuje především skutečnost, že se jedná o změny proti původním plánům na splnění konvergenčních kritérií do roku 2008/2009. EU proto zasílá ČR již druhé doporučení, podle kterého očekává k 10. lednu 2008 od české strany prezentaci konkrétních korektivů, které by měly vést k uvedení veřejných financí do rovnováhy.

Stav veřejných financí v eurozóně

Stav veřejných financí a plnění rozpočtového kritéria je ovšem citlivou otázkou i v rámci eurozóny a tento stav lze konstatovat jako trvajícím, navzdory květnovým zprávám Komise, které do značné míry „amnestovaly“ některé státy potýkající se s dlouhodobým deficitem.

Komisař pro ekonomické a monetární otázky Joaquín Almunia již v červnu předjímal jedno z hlavních témat červencové schůzky EcoFin, kterým by měla být debata o posílení důvěryhodnosti Paktu stability a růstu. Za tím účelem zveřejnil 13. června sdělení, jehož záměrem bylo nabídnout celkem sedm možností, které by měly posloužit tomuto cíli.

Almunia chce jejich prostřednictvím apelovat na členské státy eurozóny především v tom směru, aby se snažily maximálně využívat period příznivého ekonomického vývoje k ozdravení veřejných financí, a to především za účelem splnění stabilizačních kritérií.

Mezi tyto návrhy, z nichž mnohé nepředstavují úplné novum, ale spíše rozvíjejí některé již diskutované myšlenky, náleží např. zapojení veřejného, nevládního sektoru do přípravy stabilizačních a konvergenčních programů (což by se týkalo i členských států mimo eurozónu, tedy i ČR). Almunia považuje za alarmující především to, že vylepšení fiskální situace neslouží řadě zemí k revizi rozpočtové politiky, která by měla směřovat ke snižování rozpočtových schodků. Sdělení se také pozastavuje nad skutečností, že pouze ve dvou ze stávajících 27 členských států

EU je výsledná podoba konvergenčních či stabilizačních programů, tak jak jsou posílány do Bruselu, předmětem hlasování v parlamentu, ve všech ostatních případech se jedná čistě o záležitost exekutivy (to je i případ ČR).

Sdělení, které se má stát v červenci podkladem pro jednání EcoFin, nenavrhuje explicitně, aby došlo v této věci ke změnám. Komise k podobnému návrhu nemá pravomoci, protože by takto v mnoha případech de facto zasahovala do dělby kompetencí mezi exekutivou a legislativou na národní úrovni. Už fakt, že na tyto skutečnosti formou sdělení upozorňuje však může být ze strany členských států do určité míry interpretován jako snaha zasahovat podstatněji i do sfér, které leží mimo kompetence Komise.

Politické pozadí Almuniova plánu

V pozadí Almuniova sdělení stojí do značné míry plány ekonomické strategie nové francouzské vlády, které by mohly vést ke změnám rozpočtové situace. Na základě dubnových a květnových sdělení Komise bylo sice v případě tří států potýkajících se v posledních letech s nadměrným rozpočtovým deficitem (Francie, Německo a Řecko) konstatováno, že se daří plnit stanovený stabilizační program podle plánu, což vedlo ze strany Komise k ukončení procedury mimořádného dohledu nad fiskální situací těchto států. V případě Francie však chystaný ekonomický program nové vlády vzbuzuje pochybnosti a obavy, že by opět mohl vést k odchýlení od stanoveného kurzu. Tři jmenované členské státy eurozóny se již dle sdělení Komise s nadměrným deficitem nepotýkají, ve francouzském případě však vláda zřejmě neplánuje další snižování deficitu, jak to předvídal původní stabilizační program.

Další rozšiřování eurozóny

Navzdory jmenovaným problémům eurozónu očekává od ledna 2008 další rozšiřování. Přijetí Kypru a Malty od 1. ledna 2008 do hospodářské a měnové unie, které je již de facto schváleno, by měl ještě formálně potvrdit nadcházející summit Evropské rady ve dnech 21.–22. června.

Na přijetí společné měny se již do určité míry začalo připravovat i Slovensko, přestože ještě nepodalo přihlášku do eurozóny (Slováci se chystají přijmout společnou měnu od 1. ledna 2009, o jejich vstupu z hlediska splnění konvergenčních kritérií se tedy zřejmě bude rozhodovat v příštím roce). Navzdory tomu již Slovensko podniká některé přípravné kroky, k nimž získalo na základě memoranda Komise dokonce „požehnání“ EU. Ačkoliv skupina členských států eurozóny spolu s ECB vydaly v květnu 2005 rozhodnutí, podle něhož nelze zahájit ražbu euromincí dříve než kandidátský stát obdrží ofici-

ální rozhodnutí o přijetí do eurozóny, Komise ve zmíněném memorandu již povolila Slovensku první testy ražby euromincí ve všech hodnotách (od 1 centu po 2 eura) s podmínkou, že samozřejmě nebudou uvedeny do oběhu dříve, než k příslušnému oficiálnímu datu zavedení společné měny. Memorandum ještě čeká na podpis komisaře Almunii a guvernéra Slovenské národní banky.

2.3 JUSTICE A VNITRO

Zařazení Europolu do institucionální struktury EU a komunitarizace v oblasti trestního práva

K významnému rozhodnutí dospěli ministři členských států EU na zasedání Rady pro oblast justice a vnitra, konaném ve dnech 12.–13. června. Europol, dosud představující de facto platformu pro vzájemnou spolupráci policejních složek členských států, se má od roku 2008 zařadit do institucionální struktury EU. Je s tím spojena změna právního statusu této instituce i skutečnost, že Europol bude nadále financován coby instituce EU z rozpočtu EU.

Zejména změna právního statusu Europolu představuje na poli spolupráce v oblasti justice a vnitra do značné míry bezprecedentní událost, i když je třeba zdůraznit, že tímto rozhodnutím Rada de facto pouze potvrdila změnu připravenou Komisí již v prosinci 2006.

Legislativní pozadí komunitarizace třetího pilíře

Oblast vzájemné spolupráce v záležitostech justice a vnitra byla v rámci Maastrichtské smlouvy o Evropské unii koncipována coby mezivládní pilíř s omezenými pravomocemi nadnárodních struktur (Komise, Evropský parlament) v legislativní rovině. V rámci následujících primárněprávních revizí (Amsterdam, Nice) došlo ke komunitarizaci některých částí třetího pilíře, k jejich přesunu do pilíře prvního. V následujícím období je možné pozorovat další tendence ke komunitarizaci třetího pilíře i v oblastech, které dosud zůstávají v rovině převážně mezivládní spolupráce (sem náleží právě i oblast trestního práva či spolupráce orgánů činných v trestním řízení), přičemž tyto komunitarizační tendence se realizují i jiným způsobem nežli explicitním přesunem těchto oblastí do prvního pilíře a změnou primárního práva. Změna statusu Europolu může být příkladem takového komunitarizačního posunu.

Změnu legální statusu Europolu schválila Komise již v prosinci 2006.

V právní praxi to znamenalo, že fungování nadnárodní struktury policejní spolupráce už neřídí mezivládní konvence, která připouštěla změny pouze na základě ratifikace všech členských států. Status Europolu nyní je možno měnit pouhou směrnicí, tedy rozhodnutím Rady ministrů. Komise navrhla, aby Europol dostal status agentury EU, čímž by se de facto zařadil do institucionální struktury a stal se jejím oficiálním nástrojem. Červnový verdikt Rady tedy přeměnu Europolu na součást institucionální struktury EU pouze dokončil a potvrdil.

Komunitarizace v oblasti trestního práva – Prümská smlouva

Změnu statusu Europolu lze považovat za jeden z dalších kroků ve směru komunitarizace třetího pilíře, které probíhají i beze změn primárního práva. V citlivé oblasti trestního práva lze tak od schválení Haagského programu v roce 2004 označit podobné posuny za poměrně časté. Z dalších pokusů o komunitarizaci této oblasti lze jmenovat např. snahu o zařazení tzv. Prümské smlouvy do primárního práva, i když zde již jde o změnu, která by si revizi primárního práva vyžadovala. Prümská smlouva umožňuje policejním orgánům lépe sdílet přes hranice citlivá data personální povahy (společný registr DNA či otisků prstů), ale i zasahovat ve smíšených jednotkách na území členských států. Podobně jako svého času Schengenská smlouva, která je po amsterodamské revizi primárního práva EU dnes běžnou součástí práva EU, byla i Prümská smlouva prozatím mezivládním dokumentem podepsaným sedmi členskými státy (např. Francie či Německo, nikoli ČR). Způsob komunitarizace Prümské smlouvy (které její součástí by se staly části třetího, mezivládního, pilíře a které součástí prvního pilíře, v němž má legislativní monopol Komise a patřičné pravomoci Evropský parlament, stejně jako Evropský soudní dvůr) představoval jednu ze sporných otázek, vůči níž se kriticky vymezovali během jarních jednání Rady ministrů i zástupci ČR. Námitky vyjadřoval i Evropský parlament, a to právě vůči metodě, jejíž užívání je ve zvýšené míře pozorovatelné právě v oblasti třetího pilíře, tedy metodě inkorporace mezivládních smluv zavazujících původně pouze omezený okruh členských států do práva EU.

Na červnovém zasedání Rady ministrů bylo přijato rámcové rozhodnutí týkající se včlenění Prümské smlouvy do primárního práva, komisař pro oblast justice a vnitra Frattini navíc oznámil, že náklady na přizpůsobení datových systémů členských států (jako jsou např. trestní rejstříky) pro možnost jejich vzájemného sdílení by měly být do určité míry pokryty i z rozpočtu EU. Frattini v té souvislosti hodlá prosazovat

vyčlenění určitých prostředků ze strukturálních fondů.

Lze zabránit další komunitarizaci třetího pilíře?

Právě v oblasti komunitarizace třetího pilíře prostřednictvím změn primárního práva může potenciálně představovat důležitý průlom požadavek ČR, aby se součástí budoucí „miniústavy“ staly také některé „pojistky“ zabraňující další výraznější komunitarizaci dosud nekomunitarizovaných oblastí, případně dokonce klauzule, které by umožňovaly eventuelní přesun některých již komunitarizovaných oblastí zpět do kompetencí členských států. Případ změny legálního statusu Europolu a jeho včlenění do institucionální struktury EU je však dokladem komunitarizace, která probíhá i bez změny primárního práva, je tedy otázkou, zda by tyto mechanismy (které se pro odpor některých členských států nemusí součástí „minismlovy“ stát) byly účinné i na této úrovni. Lze navíc připomenout, že na úrovni institucí EU již nyní probíhají debaty o tom, k jakým dalším posunům by mohlo v rámci spolupráce v oblasti třetího pilíře dojít po roce 2010, po ukončení platnosti stávajícího Haagského programu.

2.4 VNĚJŠÍ VZTAHY A DALŠÍ ROZŠIŘOVÁNÍ EU

Srbsko

Na přelomu května a června obnovila EU poměrně intenzivním způsobem jednání se Srbskem o možném budoucím podpisu Stabilizační a asociační dohody, která by Srbsku umožňovala získat status kandidátské země.

K posunům ve vztazích mezi EU a Srbskem došlo do značné míry pod vlivem výsledků jarních parlamentních voleb a sestavení nového vládního kabinetu, který deklaroval jako svůj hlavní zahraničněpolitický cíl právě získání kandidátského statusu. Spornou otázkou jednání prozatím zůstává osud válečných zločinců Ratka Mladiče a Radovana Karadžiče, stíhaných Mezinárodním trestním tribunálem pro bývalou Jugoslávii (ICTY), srbská vláda však deklarovala připravenost k plné spolupráci s ICTY, která je konec konců jednou z hlavních podmínek úspěšných jednání s EU.

Otázka statusu Kosova

Komplikovanější je otázka budoucího statusu Kosova, Srbsko oficiálně stále deklaruje snahu zachovat kosovský status v rámci společného státu, prostřednictvím široké autonomie.

K této pozici se přiklánějí i některé členské státy EU, které se do určité míry obávají příslušného „kosovského precedentu“ (Španělsko, ale i Slovensko). Určitá názorová disonance mezi členskými státy EU a také státy západního Balkánu v kosovské otázce se projevila i na květnovém jednání prezidentů zemí Středoevropské iniciativy v Brně.

Oficiální pozice EU a jejích institucí naproti tomu deklaruje podporu nezávislosti Kosova, na základě plánu OSN Martiho Ahtisaariho, i když je v tomto směru opatrnější než např. Spojené státy, které ústy prezidenta Bushe během jeho červnového evropského turné, v jehož rámci navštívil i Albánii, deklarují rozhodnou podporu nezávislosti Kosova. Aby byl přehled pozic mezinárodního společenství k této otázce kompletní, je třeba doplnit ještě stanovisko Ruska, které se k Ahtisaariho plánu prozatím postavilo odmítavě. Další průlom v této otázce se do konce července 2007 neočekává.

Navzdory přetrvávajícím problémům nová srbská vláda hodlá využít současné vstřícnosti EU k jednáním a deklaruje snahu získat kandidátský status již v roce 2008.

Prozatím mají kandidátský status vůči EU tři státy, Chorvatsko, Turecko a Makedonie. Na kandidaturu se intenzivně připravuje Černá Hora. Srbsko v těchto snahách podpořila i prohlášení některých představitelů Komise, především komisaře pro rozšiřování Rehna o tom, že možnost získání kandidátského statusu a jednání o něm by neměla být podmiňována vyřešením kosovské otázky.

Summit EU-Japonsko, EU-Kanada

Tradiční summit Evropské unie a Japonska se letos uskutečnil 5. června v Berlíně. Summitu předsedala německá kancléřka Angela Merkelová a japonským zástupcem byl premiér Shinzo Abe.

Oba představitelé se shodli na prohlubování v současnosti stále intenzivnější spolupráce nejen ve sféře ekonomiky a obchodu, ale i v otázkách regionální bezpečnosti, klimatických změn, ochrany autorských práv. Byla podepsána deklarace o vyvinutí snah o efektivní využívání energie, o spolupráci v oblasti cel a zesílení spolupráce v oblasti technologií a výzkumu. Oba zástupci také ocenili posun v implementaci Akčního plánu, který v roce 2001 EU a Japonsko podepsaly.

Před samotným summitem se účastníci sešli se zástupci Kulatého stolu pro obchodní dialog EU-Japonsko (Business Dialogue Round Table), kteří prezentovali svá doporučení, která by zefektivnila ekonomickou výměnu mezi EU a Japonskem. BDRT se zaměřil na prioritní

oblasti, kterými jsou zlepšení investičního prostředí, ochrana duševního vlastnictví, spolupráce, ale také na otázky zohlednění dopadu ekonomického rozvoje na životní prostředí a potřebu efektivního využívání energií.

V oblasti klimatických změn Japonsko sdílí stejný názor jako EU, tedy potřebu snížit globální emise na polovinu do roku 2050. Spolupráce v upevňování a rozvoji regionu Východní Asie bylo další důležité téma summitu. Japonsko ocenilo angažovanost Evropské unie v EU-ASEAN dialogu a na Setkání Asie-Evropa (ASEM). Evropa se bude účastnit také Východoasijského summitu a EU-Japonského strategického dialogu.

Evropa a Kanada mají stejné cíle. Shodli se na tom německá kancléřka Angela Merkelová a kanadský premiér Stehen Harper na summitu v Berlíně 4. června. Na pořadu jednání bylo např. snižování skleníkových plynů na polovinu do roku 2050. Kanada je odhodlaná snížit tyto emise v roce 2050 na 60% až 80% hodnoty roku 2006.

Tato otázka byla klíčovou i na summitu států G-8 a Merkelová se zavázala prosazovat snižování emisí také na půdě OSN, které by tento závazek mělo zahrnout do svých dokumentů. Agenda summitu obsahovala také otázku energetiky, kdy byl mezi EU a Kanadou započat dialog na nejvyšší úrovni v oblasti energetiky. EU a Kanada sdílejí potřebu posílit ekonomickou spolupráci, stejně jako v otázkách bezpečnosti a mírových operací (Afghánistán, Darfur). Potřebné je dokončit jednání WTO v Doha a odstranit bariéry bránící lepšímu evropsko-kanadskému obchodu. Prioritou EU číslo jedna bylo odstranění vízové povinnosti pro všechny občany Unie při cestování do Kanady. V současnosti Kanada vyžaduje víza od občanů osmi členských států EU, přičemž se zavázala, že brzy zveřejní informace o kritériích a procesu, které povedou ke zrušení vízové povinnosti.

2.5 ZEMĚDĚLSTVÍ

Ekologické zemědělství v EU

V oblasti ekologického zemědělství vydala EU v červnu hned dva důležité dokumenty, které se dotýkají také dalších problémů, jako je např. budoucnost pěstování geneticky modifikovaných plodin v EU a tolerance vůči samotnému fenoménu genetické modifikace. Prvním z nich je zpráva Eurostatu mapující stav ekologické zemědělské výroby v rámci EU-27. Z hlediska ČR je tato zpráva poměrně důležitá, ČR má totiž podle ní třetí největší podíl půdy s produkcí

pěstovanou dle zásad ekologického zemědělství. Větší podíl půdy s ekologickým zemědělstvím v EU má pouze Rakousko (11%) a Itálie (8,4%), ČR se 7,2% zemědělské půdy, na níž je provozováno ekologické zemědělství, obsadila 3. příčku spolu s Řeckem.

Průměr v rámci EU-27 se přitom pohybuje okolo 3,9%. Naopak na pomyslném opačném konci žebříčku se nachází nový členský stát s výrazným podílem zemědělské výroby, Polsko. ČR také náleží mezi státy s největší rozlohou ekologických farem (průměrně 305 ha), do značné míry to souvisí s obecnou charakteristikou parametrů zemědělské výroby u nás, kterou charakterizuje obecně větší rozloha zemědělských farem související ještě s minulostí zemědělské výroby (kolektivizace, převaha velkých zemědělských podniků, která vedla i po roce 1989 k trendu zachování produkce na větší ploše, což do určité míry podporuje i stávající systém přímých plateb na hektar SAPS).

Hodnocení

Tyto výsledky jsou zajímavé již jen z toho hlediska, že ČR v jednom z nejsledovanějších ukazatelů poslední doby, který se týká nejen zemědělské výroby jako takové, ale i ekologie, prokazuje výrazně lepší výsledky než většina starších členských států. Ačkoli se jedná pouze o monitoring, který s sebou nepřináší žádné právně závazné či sankcemi podložené důsledky, je tato informace zajímavá minimálně s ohledem na budoucnost, kdy ČR bude nucena jak v rámci postupného zavádění cross-compliance, tak s ohledem na legislativní trend v EU, který stále více podporuje ekologický rozměr výroby, a to nejen v zemědělské oblasti, přijímat normy kladoucí na produkci zvyšující se požadavky z hlediska ekologie. Parametry ekologického zemědělství přitom naplňuje taková produkce, v jejímž rámci prakticky nejsou užívány (nebo jen v minimální míře) chemické prostředky typu hnojiv, pesticidů či medicínských a jiných aditiv do krmení pro chovná zvířata. V EU pravidla ekologické produkce upravuje Směrnice č. 2092 z roku 1991, která upravuje také podmínky, za nichž může být daný produkt označen jako produkt ekologického zemědělství.

Změny v označování ekologických produktů a produktů organického původu

K určitým změnám ohledně označování ekologických produktů a produktů organické povahy přitom došlo právě na základě výsledků jednání červnové Rady ministrů zemědělství. Rada se na něm dohodla na změnách v legislativě upravující použití ekologického loga EU pro zemědělské produkty. Součástí legislativního balíku mají být i již delší dobu projed-

návané a diskutované normy týkající se označování produktů v souvislosti s genetickou kontaminací či obsahem aditiv neorganické povahy.

Podle nové legislativy mohou být jako ekologické označovány ty produkty, které minimálně z 95 % pocházejí z ingrediencí vyprodukovaných podle pravidel ekologického zemědělství. Nová legislativa se týká také genetické kontaminace, která nesmí přesáhnout 0,9 %, má-li být produkt označen za ekologický. I v tomto případě lehké genetické kontaminace navíc musí producent věrohodně prokázat, jak k ní došlo.

Sporné body

Přesto tyto nové normy týkající se ekologického zemědělství, organické produkce a označování potravin vyvolaly protesty jak některých ekologických hnutí, které upozorňují na nežádoucí toleranci genové modifikace, tak i některých členských států uplatňujících vůči genetické kontaminaci striktnější pravidla (např. Maďarsko či Řecko). Kampaň proti těmto novým normám tak do značné míry zapadá do koloritu sporného postoje EU k citlivé otázce genové modifikace plodin a svědčí o tom, že to nejsou vždy instituce EU, ale i členské státy, kdo představují hlavní blokátoři průlomů v této oblasti. V případě ČR lze připomenout, že náleží naopak mezi státy, které povolené odrůdy GM plodin pěstují, zabývají se dalším výzkumem možností GMO a stojí spíše na straně jeho podpory.

Notifikace českého Programu rozvoje venkova pro roky 2007–2013

23. května Komise konečně oznámila dokončení notifikace českého programu rozvoje venkova pro období 2007–2013, který umožní vyhlášení výběrových kol pro projekty podané v jednotlivých osách EAFRD.

V ČR již proběhlo vyhlášení programů pro dotační tituly v ose II (zahrnující agroenvironmentální opatření, jako např. dotace pro integrovanou a ekologickou produkci ovoce, zeleniny či vinné révy). Parametry osy I (modernizace a investice do zemědělské výroby a majetku, zahrnující např. nový dotační titul vytvořený pro mladé začínající zemědělce) a osy III (kvalita života na venkově, zahrnující např. podporu agroturistiky apod.) byly ještě předmětem poměrně zdoluhavých jednání s Komisí, a to nejen z hlediska finančního, ale i technického.

Je přitom třeba zdůraznit, že český program rozvoje venkova pro roky 2007–2013 byl Komisí notifikován a schválen na konci května jako jeden z prvních, a to spolu se Švédskem. Nejsou tedy příliš oprávněné výtky poukazující na pozdní odevzdání či stažení pů-

vodního programu a jeho přepracování po nástupu nové vlády na podzim 2006. Fakt, že český program rozvoje venkova byl spolu se švédským schválen jako první, zatímco programy ostatních členských zemí na schválení teprve čekají v následujících měsících, této kritice do značné míry odporuje.

Celková suma alokovaná v rámci programu rozvoje venkova pro ČR na nadcházejících 7 let dosahuje výše 3,615 mld., ze zdrojů rozpočtu EU (tedy z nového fondu EAFRD) bude alokováno 2,815 mld. €, zbytek musí zafinancovat český rozpočet.

Hodnocení ČR z hlediska programu rozvoje venkova

V případě ČR byla při rozdělování finančních prostředků do jednotlivých os ze strany ČR i Komise zhodnocena skutečnost, že polovina zemědělsky využívané půdy náleží mezi tzv. less favoured areas (znevýhodněné oblasti) dle kritérií SZP (horské oblasti, oblasti s méně kvalitní půdou, menším přístupem k vodním zdrojům apod.), pro které platí výhodnější podmínky spolufinancování. Hodnocení ČR, které doprovází konečnou notifikaci programu, konstatuje potřebu investic do zemědělského sektoru, vytváření nových pracovních míst, potřebu zvýšení biodiverzity, stejně jako nepříznivou demografickou situaci a nižší vazbu produkční složky zemědělství na zpracovatelský průmysl. ČR má dle zprávy dobře využitelné rezervy v oblasti pěstování energeticky využitelných plodin, stejně jako v oblasti turistického ruchu, jehož zvýšení by ve venkovských oblastech mohlo znamenat důležitý přínos.

V ose I ČR získá celkem 840 mil. € (z toho 630 mil. € z rozpočtu EAFRD), vytvořené dotační tituly zde mají být určeny především pro posílení spolupráce mezi zemědělskou výrobou a potravinářským průmyslem, modernizaci sektoru, poradenství a zlepšení demografické situace. V ose II ČR získává 1,945 mld. € (1,554 mld. € z rozpočtu EAFRD), dotační tituly jsou určeny na agro-envi a lesnictví, tato oblast má být těsně propojena i s oblastí získávání a využívání obnovitelných zdrojů. V ose III je to 635 mil. € (477 mil. € z EAFRD), dotační tituly směřují ke zlepšení infrastruktury a budování nových pracovních příležitostí, opět je zde patrné propojení na oblast obnovitelných energetických zdrojů. V ose IV, kterou je Leader (čerpání prostředků prostřednictvím programů vytvořených místními akčními skupinami, které se mohou z tematického hlediska týkat všech zbývajících os), získává ČR částku 175 mil. € (140 mil. € z EAFRD). Dalších 18 mil. € je určeno na technickou asistenci při implementaci jednotlivých programů (z toho 13 mil. € z EAFRD).

Schválení reformy sektoru ovoce a zeleniny

Rada ministrů zemědělství zasedající ve dnech 11.–12. června se jednomyslně dohodla na podobě reformy sektoru ovoce a zeleniny.

Legislativní a politické pozadí

Návrh reformy zveřejnila v únoru Komise, vyvolal však některé kontroverze, zejména mezi představiteli starších členských států, i když na rozdíl od reformy cukerního pořádku či nyní projednávané reformy sektoru vína nepředstavovala reforma v oblasti ovoce a zeleniny natolik sporné téma. K největším problémům náležela snaha o ukončení či podstatné omezení současného intervenčního systému v sektoru a jeho financování z rozpočtu EU.

Hlavní principy reformy

Hlavními principy schválené reformy sektoru jsou tedy výraznější podpora producentů organizací a větší přenesení odpovědnosti na ně, především v oblasti krizového managementu. Komise se do značné míry snaží sejmout z EU břemeno organizace a financování intervenčních mechanismů, které v odvětví do té doby představovaly nejvýznamnější výdajovou položku. V sektoru má být zaveden systém přímých plateb SPS, včetně nutnosti dodržovat legislativní systém cross-compliance, a to po tříletém přechodném období (u rajčat má jít o čtyřleté přechodné období).

Celkem má být na přímé platby v sektoru vyčleněno 800 mil. €, z toho 52 mil. € je vyčleněno pro francouzské zemědělce. Tato skutečnost se stala předmětem kritiky některých nových členských států, včetně ČR, které poukazovaly na to, že více než 90% z celkové částky vyčleněné pro pokrytí různých aspektů reformy tohoto sektoru je směřováno do starších členských států.

„Ovoce do škol“

Reforma má s sebou přinášet i často medializované (a to nejen v souvislosti se zemědělskou oblastí, ale např. i s plánem boje proti obezitě komisaře Kyprianou, který v květnu získal podobu „cestovní mapy“ pro roky 2007–2015 a má se týkat nejen zvýšení propagace zdravých a nízkokalorických potravin či sportovních aktivit, ale také pozitivní motivace zemědělského a potravinářského sektoru) zavedení možnosti poskytovat nadprodukcí ovoce a zeleniny zdarma do škol, nápravných či sociálních zařízení.

Z rozpočtu EU má být na financování tohoto programu vyčleněno 200 mil. €, což není v porovnání s částkou vyčleněnou pro financování přímých

plateb tolik velkorysá nabídka. Program mají navíc spolufinancovat z poloviny členské státy.

Zajímavou položkou konečné verze reformy sektoru je speciální finanční pomoc určená novým členským státům ve výši 230 € na hektar pro pěstitele bobulovin. Speciální finanční pomoc je však určena pouze pro Polsko, Bulharsko, Maďarsko a Litvu, které protestovaly proti tomu, že nový systém dopadá nepříznivě především na tento specifický sektor jejich zemědělství. Polsko, Litva a Bulharsko totiž patří ke státům, které vykazují relativně nejnižší míru organizovanosti v sektoru ovoce a zeleniny (výrazné zvýhodnění producentů organizací má v rámci reformy mimo jiné právě směřovat ke zvýšení organizovanosti v sektoru v těch nových členských státech, kde převažují individuální pěstitelé). V Polsku je bobulovité ovoce pěstováno na ploše téměř 53 tis. ha, která má být způsobilá k získávání této speciální finanční pomoci.

Zjednodušení cross-compliance a tržních řádů

Z dalších závěrů červnového zasedání Rady ministrů zemědělství v Lucemburku lze jmenovat dohodu na dvou změnách. První se týká některých zjednodušení současného systému cross-compliance.

Cross-compliance („křížová shoda“) představuje soustavu 19 právních norem, které se týkají welfare zvířat, ochrany přírody a „dobrého hospodaření“ a jejich plněním je podmíněna výplata přímých zemědělských plateb v členských zemích, které užívají systém jednotné platby na farmu (SPS). Jedná se tedy o všechny státy EU-15 + Slovinsko a Maltu.

ČR a cross-compliance

V ČR je systém cross-compliance zaváděn postupně, již od 1. ledna 2007 platí některé normy, jejichž splnění bude podmiňovat čerpání dotací z nového Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova (EAFRD), jako např. tzv. nitrátová směrnice mající chránit půdní systém a povrchové vody před průnikem nebezpečných látek z užívaných hnojiv. Českých zemědělců se prozatím netýká celá soustava všech směrnic cross-compliance, mezi nimiž jsou i některé více sporné normy týkající se např. přesné registrace dobytka (známé „ušní známky“) či přísnější normy na ochranu některých volně žijících živočichů v rámci Natury 2000 (ochrana volně žijících ptáků apod.), s postupnou implementací všech těchto norem do českého právního řádu, včetně kontrol jejich dodržování, se však počítalo do r. 2009, kdy mělo dle přístupové smlouvy dojít k adaptaci českého zemědělství na systém SPS. Zemědělská lobby se

na nadnárodní úrovni prozatím pokouší o vyjednání prodloužení tohoto období (nejlépe do r. 2013), výsledek je však prozatím nejistý. Jisté však je, že změny v cross-compliance, pokud k nim dojde, by se ČR dříve či později přímo dotýkaly.

Rada se na červnovém zasedání shodla, že změny by měly přinést větší toleranci „mírných odchylek“ od dodržování cross-compliance.

System je předmětem řady stížností zemědělské komunity v zemích, které jej uplatňují, předmětem těchto stížností je především výraznější byrokratizace, vzrůst nákladů na plnění těchto norem a především kontroly vyžadující jejich plnění. V systému kontrol i v obsahu jednotlivých legislativních norem ovšem pravděpodobně k velkým změnám nedojde, změny se budou týkat spíše určitého zmírnění sankcí. Prozatím zemědělci, u nichž je zjištěno nedodržování cross-compliance, přicházejí o část přímých plateb, s možností i jejich úplné ztráty, nový systém by mohl být více benevolentní.

Rada pověřila Komisi, aby detaily těchto změn připravila, není tedy prozatím ještě známo, jaké odchylky od cross-compliance budou tolerovány, Rada předběžně žádá Komisi, aby byl stanoven alespoň horní strop pro výši pokut za nedodržování cross-compliance.

Zjednodušení tržních řádů

Druhá změna, na níž se Rada ministrů v červnu dohodla, se týká čistě výrobní složky zemědělství. Má dojít ke zjednodušení existujících 21 tržních řádů pro jednotlivé komodity do jednoho. Z legislativního hlediska tak zanikne 40 právních aktů, 23 dalších se sloučí v jeden.

Kromě určité racionalizace v rámci komplikovaného systému právních norem v zemědělské oblasti ovšem toto zjednodušení tržních řádů pravděpodobně z obsahového hlediska nepřinese převratné změny, mimo stále zůstanou některé specifické oblasti, jejichž reformy jsou právě aktuálním tématem jednání Rady (ovoce a zelenina), případně sporným tématem jednání všech tří hlavních institucí legislativního procesu v EU (vinná réva). Zjednodušení tržních řádů bohužel prozatím nemá přinést změny některých kritizovaných anachronismů přetrvávajících v rámci regulace zemědělské výroby v EU (především kvótní systém, který se ČR a dalších nových členských států nepříjemně dotýká v některých konkrétních výrobních oblastech, jako je např. produkce mléka).

III. PŘEHLED KLÍČOVÝCH HLASOVÁNÍ EP A HLASOVÁNÍ SKUPINY ODS V EP¹**Plenární zasedání ve dnech 21.–24. května 2007**

Projednávaný návrh	Datum hlasování pléna	Výsledek hlasování						Poznámky
		Pro		Proti		Zdrželi se hlasování		
		Celkem	ODS v EP	Celkem	ODS v EP	Celkem	ODS v EP	
Zpráva Aubertové týkající se ekologické produkce a označování ekologických produktů (A6-0061/2006) – závěrečná rezoluce ke zprávě	22. května 2007	611	1	61	5	23	0	3 posl. ODS nepřítomni
Brokova zpráva týkající se výroční zprávy o SZBP za rok 2005 (A6-0130/2006) – závěrečná rezoluce ke zprávě	23. května 2007	526	0	118	8	14	0	1 posl. ODS nepřítomen
Buskova zpráva týkající se společné organizace zemědělských trhů (A6-0171/2006) – závěrečná rezoluce ke zprávě	24. května 2007	468	7	14	0	64	0	2 posl. ODS nepřítomni
Glattfelderova zpráva týkající se společné organizace trhu s obilovinami (A6-0141/2006) – závěrečná rezoluce ke zprávě	24. května 2007	326	7	227	0	8	0	2 posl. ODS nepřítomni

Plenární zasedání ve dnech 6.–7. června 2007

Projednávaný návrh	Datum hlasování pléna	Výsledek hlasování						Poznámky
		Pro		Proti		Zdrželi se hlasování		
		Celkem	ODS v EP	Celkem	ODS v EP	Celkem	ODS v EP	
Zpráva Salinas Garcíové týkající se zvláštních pravidel, pokud jde o odvětví ovoce a zeleniny (A6-0183/2006) – závěrečná rezoluce ke zprávě	7. června 2007	526	0	95	8	32	0	1 posl. ODS nepřítomen
Crespova/Brokova zpráva týkající se pokračování v ústavním procesu Evropské unie (A6-0197/2006) – závěrečná rezoluce ke zprávě	7. června 2007	469	0	141	8	32	0	1 posl. ODS nepřítomen

¹ Přehled obsahuje pouze ta hlasování, při nichž poslanci hlasovali na vyžádání po jménech.

IV. SLOVNÍČEK

Agenda 2000

Všeobecný dokument z roku 1997 o rozšíření EU, reformě společných politik a o budoucím finančním rámci Unie po 31. prosinci 1999. Součástí Agendy 2000 byly posudky Komise na země, které se v té době ucházely o členství v EU.

Blokační menšina

Pojem související s hlasováním v Radě. Tzv. Ioanninský kompromis z roku 1994 blokační menšinu vymezuje v rozmezí 25–30% hlasů v Radě. V současné EU-27 je stanovena na 91 hlasů, které jsou zapotřebí, aby členské státy v Radě nepodpořily projednávaný návrh.

Cross-compliance

Také „křížová shoda“. Vyžaduje, aby zemědělci dodržovali při hospodaření předepsané legislativní požadavky týkající se ochrany životního prostředí, zdraví zvířat apod. Uplatňuje se u zemědělců, kteří jsou příjemci tzv. přímých plateb. Pokud podmínky nedodrží, mohou jim být tyto platby sníženy nebo zrušeny.

Dohodovací řízení

Také smířčí řízení. Fáze spolurozhodovací procedury, kterou Rada a EP zahajují v případě, že při projednávání návrhu legislativy nedospěly ke vzájemné shodě. Dohodovacího řízení se účastní zástupci obou institucí. Jejich případný kompromis musí odsouhlasit Rada i EP.

Druhý pilíř

Agenda společné zahraniční a bezpečnostní politiky. Iniciátorem aktivit jsou vedle Komise i členské státy. Rada zpravidla rozhoduje jednomyslně, EP je konzultován.

Finanční perspektiva

Víceletý finanční rámec EU, který je přijímán ve formě meziinstitucionální dohody mezi Komisí, Evropským parlamentem a Radou. Finanční perspektiva stanovuje rozpočtové priority EU na střednědobé období a nastavuje každoroční výdajové stropy pro každou z nich.

Hlasování kvalifikovanou většinou (QMV)

Způsob hlasování v Radě, při němž jsou jednotlivým členským státům přiděleny hlasy podle jejich „váhy“. Při hlasování QMV se zpravidla naplňuje tzv. trojí většina – většina členských států, jež musejí reprezentovat alespoň 62% celkové populace EU a musejí disponovat alespoň 255 hlasy z celkových 345.

Klauzule passarelle

Také překlenovací klauzule. Princip obsažený mj. v tzv. evropské ústavě. Na jeho základě může po jednomyslném schválení Rady (v některých případech také na základě hlasování EP) dojít k trvalému přesunutí hlasování v určité oblasti z režimu jednomyslnosti do kvalifikované většiny. Úprava hlasování v Radě tedy nevyžaduje revizi primárního práva.

Komitologie

Souborné označení pro výbory, jimiž si Rada udržuje kontrolu nad Komisí ve věci pravomocí, které na ni delegovala.

Komunitární preference

Jeden ze základních principů společné zemědělské politiky EU. Podle této zásady mají členské státy spotřebovat primárně zemědělskou produkci z EU.

Lucemburský kompromis

Politická dohoda z roku 1966, podle které Rada v případě, že jsou dotčeny velmi důležité zájmy členského státu, nerozhoduje kvalifikovanou většinou, ale jednomyslně.

Nařízení

Jeden ze dvou typů norem, které jsou v EU přijímány nejčastěji. Nařízení jsou přímo účinná a přímo použitelná a po svém přijetí se stávají součástí práva členských států EU.

Primární právo

Také „ústavní“ právo ES/EU. Je reprezentováno především zakládajícími smlouvami, přičemž zahrnuje i všechny pozdější akty, které je mění: např. přístupové smlouvy, závazné protokoly ap.

První pilíř

Agenda jednotného trhu EU a aktivity (politiky), které na ni navazují. (Vše, co nespadá do druhého nebo třetího pilíře.) Komise má v prvním pilíři exkluzivní právo legislativní iniciativy, Rada rozhoduje kvalifikovanou většinou, EP spolurozhoduje.

Sekundární právo

Suma právních norem tvořená akty přijímanými orgány ES/EU na základě primárního práva. Typicky se jedná o nařízení, směrnice, rozhodnutí, stanoviska a doporučení.

Směrnice

Jeden ze dvou typů norem, které jsou v EU přijímány nejčastěji. Směrnice jsou zpravidla závazné jen co do výsledku a vyžadují přijetí národního prováděcího předpisu.

Spolurozhodování

Nejpoužívanější legislativní procedura v EU. Při spolurozhodování se na přijímání norem podílí rovným dílem Rada i EP.

Subsidiarita

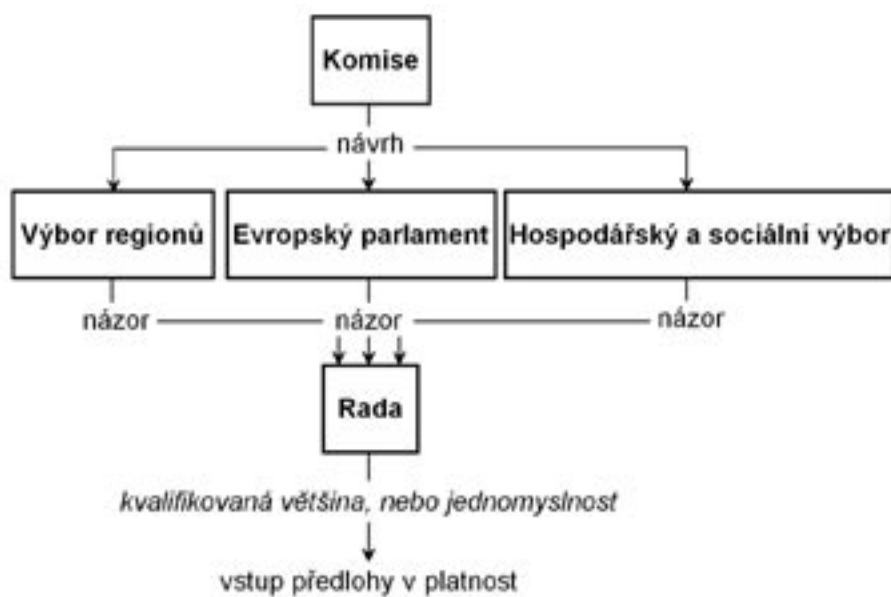
Jeden ze základních principů EU. Podle principu subsidiarity se mají nezbytná rozhodnutí a normy přijímat na té úrovni, která je pro to nejvhodnější.

Třetí pilíř

Agenda spolupráce v oblasti justice a vnitra. Iniciátorem aktivit jsou vedle Komise i členské státy. Rada zpravidla rozhoduje jednomyslně, EP je konzultován.

V. SCHÉMATA ROZHODOVACÍCH PROCEDUR

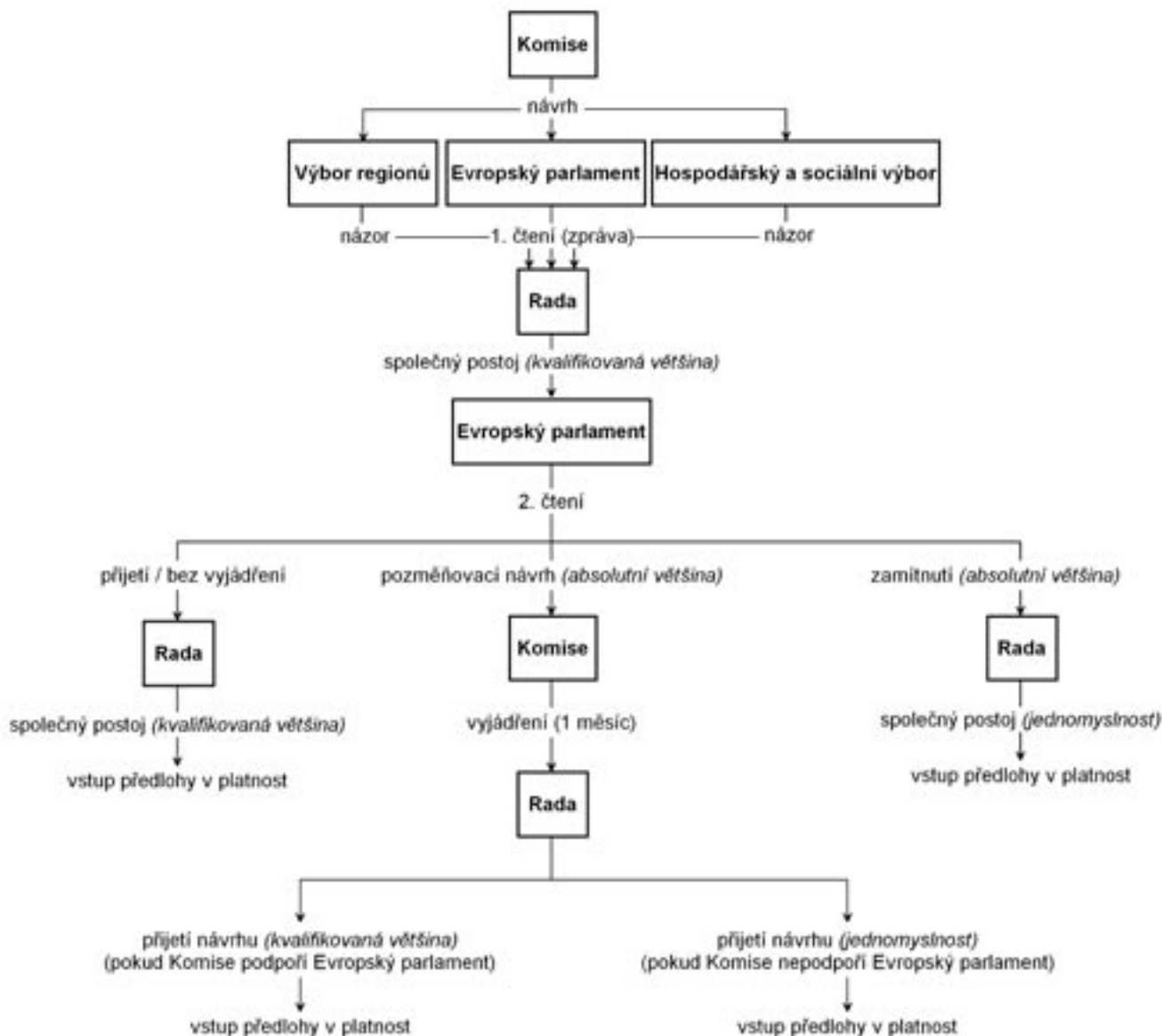
Schéma konzultační procedury

Poznámky

1. Komise může svůj návrh z projednávání kdykoli stáhnout.
2. Standardní lhůta pro jednotlivé kroky není stanovena.
3. Uvedené schéma je jen orientační.

Schéma procedury spolupráce

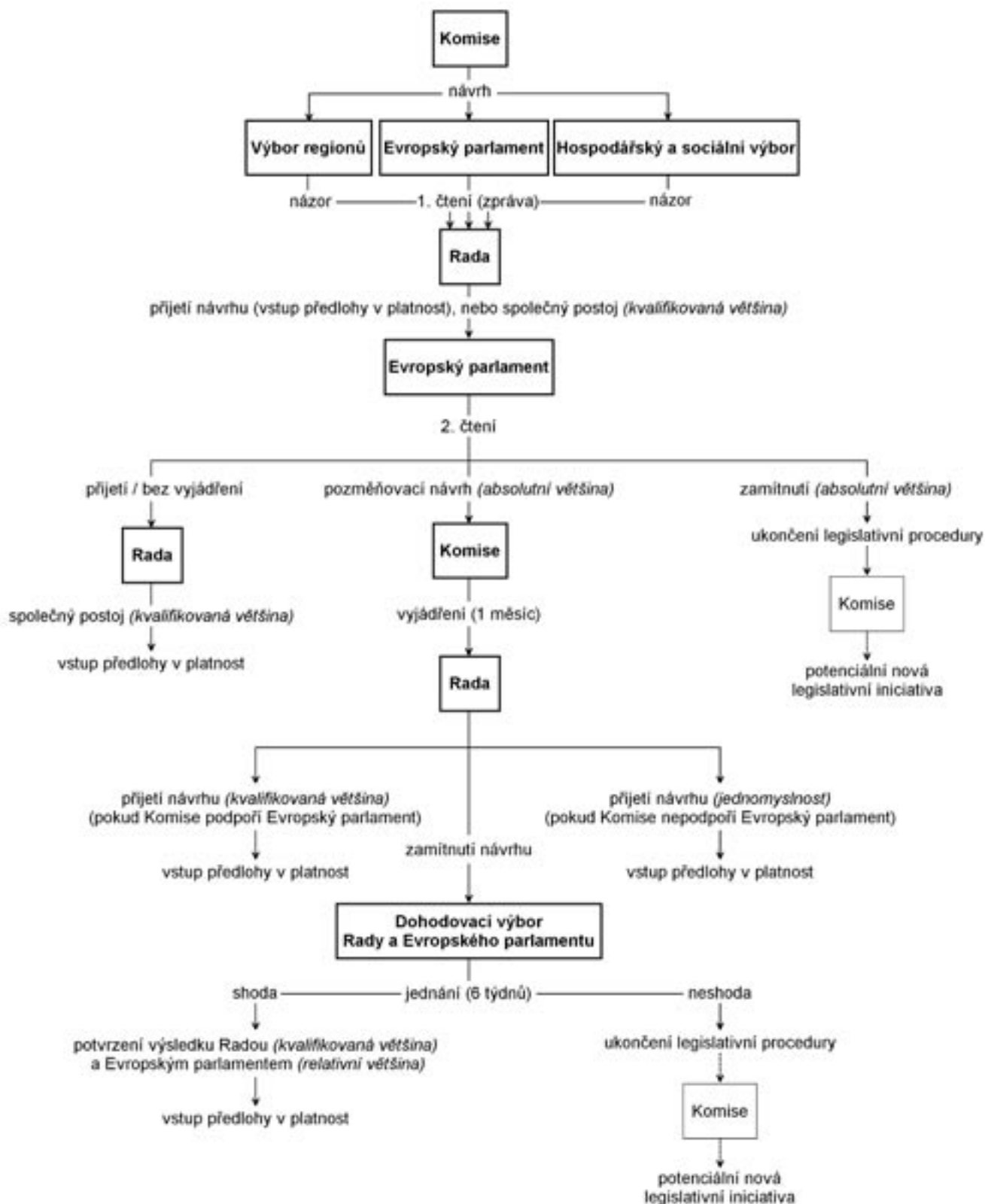

Poznámky

1. V případě nesplnění požadovaných podmínek legislativního procesu (a v případě neexistence alternativního postupu) projednávání návrhu končí.
2. Komise může svůj návrh z projednávání kdykoli stáhnout.
3. Standardní lhůta pro jednotlivé kroky činí tři měsíce (není-li uvedeno jinak). Po dohodě Rady a Evropského parlamentu ji lze prodloužit o třetinu.
4. Procedura se vyznačuje intenzivní komunikací mezi jednotlivými zainteresovanými aktéry. Uvedené schéma je jen orientační.

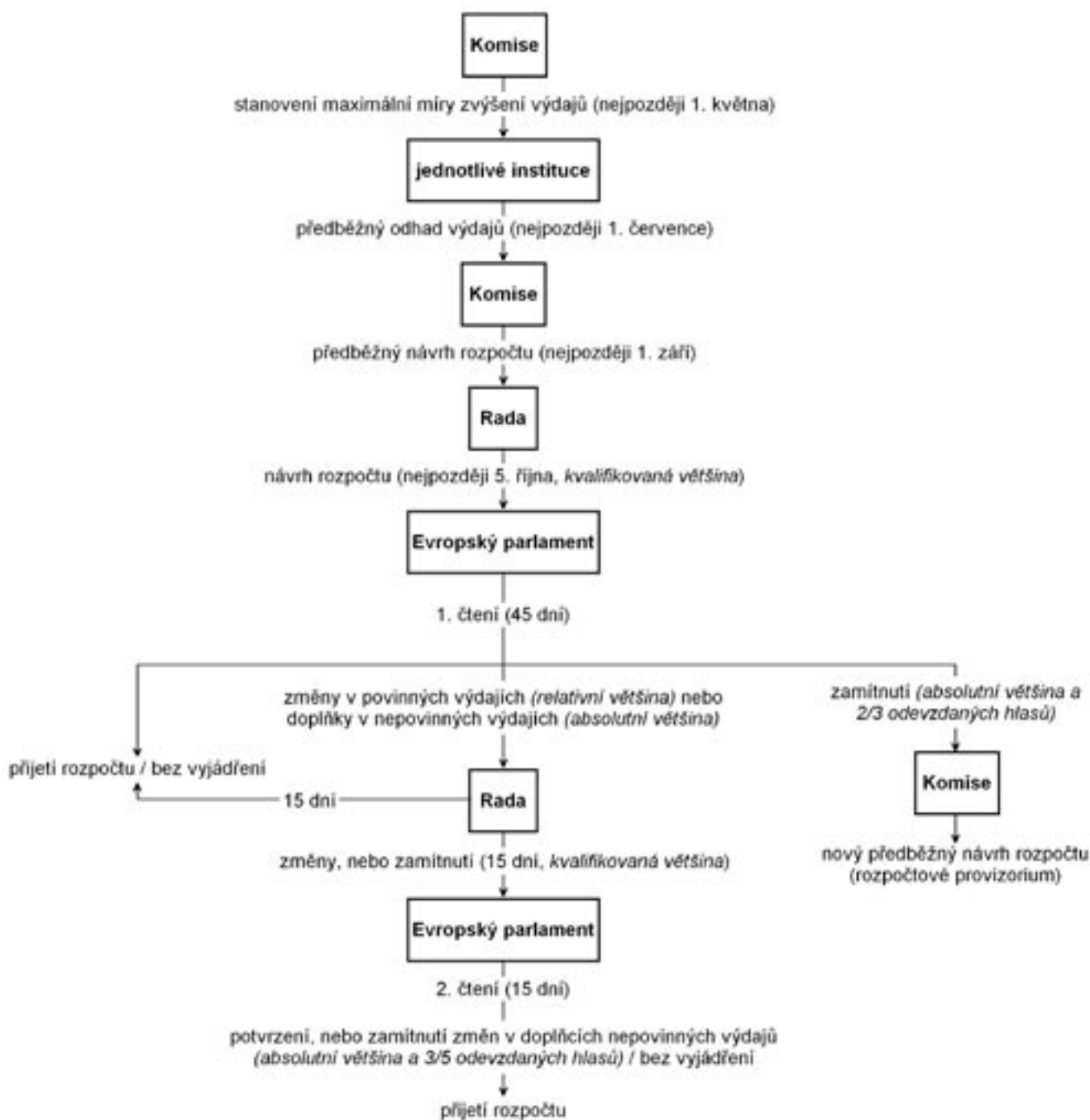
Schéma spolurozhodovací procedury

Poznámky

1. V případě nesplnění požadovaných podmínek legislativního procesu (a v případě neexistence alternativního postupu) projednávání návrhu končí.
2. Komise může svůj návrh z projednávání kdykoli stáhnout.
3. Standardní lhůta pro jednotlivé kroky činí tři měsíce (není-li uvedeno jinak). Po dohodě Rady a Evropského parlamentu ji lze prodloužit o třetinu.
4. Procedura se vyznačuje intenzivní komunikací mezi jednotlivými zainteresovanými aktéry. Uvedené schéma je jen orientační.

Schéma rozpočtové procedury

Poznámky

1. Procedura se vyznačuje intenzivní komunikací mezi jednotlivými zainteresovanými aktéry. Uvedené schéma je jen orientační.